

**ОСНОВНА ШКОЛА "ТРАЈКО ПЕРИЋ"
ВЕЛИКО РОПОТОВО**

**ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ПЕТИ РАЗРЕД
ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА
школске 2018/2019. године**

НАЗИВ, ВРСТА И ТРАЈАЊЕ

Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања ОШ" Трајко Перић" припремио је стручни актив за развој школског програма.

Основно и средње образовање и васпитање остварује се на основу Школског програма за први и други циклус основног образовања и васпитања. Школски програм доноси Школски одбор, по правилу сваке четврте године.

Школски програм доноси се на основу наставног плана и програма, односно програма одређених облика стручног образовања. Школским програмом обезбеђује се остваривање принципа циљева стандарда постигнућа, према потребама ученика и родитеља, односно старатеља и локалне заједнице.

Школски програм за први и други циклус основног образовања и васпитања је основни радни документ који обухвата све садржаје, Процесе и активности који су усмерени на остваривање циљева, задатака и исхода, акоји су регулисани на националном и школском нивоу.

ЈЕЗИК НА КОМЕ СЕ ПРОГРАМ ОСТВАРУЈЕ ЈЕ : СРПСКИ ЈЕЗИК

Чланови стручног тима за израду школског програма:

- Стаменковић Дејан, директор школе
- Вучковић Сања, педагог школе
- Денић Данијела, професор разредне наставе
- Ђокић Драган, наставник српског језика
- Стоилковић Милорад, наставник ликовне културе
- Ристић Вања, професор разредне наставе

Полазне основе за израду школског програма су:

1. Закону о основном образовању и васпитању ("Службени гласник РС" број 55/2013.)
2. Закон о основама система образовања ("Службени гласник РС" број 72/2009, и 55/2013.)
3. Правилник о наставном плану за први, други, трећи и четврти разред основног образовања и васпитања («Службени гласник РС-Просветни гласник» бр. 10/04, 20/04 и 1/05, 1/06.)
4. Правилник о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за пети разред основног образовања и васпитања («Сл. гласник РС –Просветни гласник» бр. 7/2007.)
5. Правилник о наставном програму за шести разред основног образовања и васпитања («Сл. гласник РС- Просветни гласник» бр. 8/2013.)
6. Правилник о наставном програму за седми разред основног образовања и васпитања («Сл. гласник РС- Просветни гласник» бр. 8/2013.)
7. Правилник о наставном програму за осми разред основног образовања и васпитања («Сл. гласник РС- Просветни гласник» бр. 8/2013.)
8. Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање-сазнање о себи и другима за основну школу («Просветни гласник» бр. 5/01,8/03, 10/03, 20/04, 1/05, 9/05, 15/05, 6/06, 7/07, 4/07,6/08.)
9. Правилник о наставном плану и програму Верска настава за први разред основне школе («Просветни гласник», бр.5/01, 10/2004, 23/04, 9/05, 1/2006, 7/08.)
10. Правилнику о врсти стручне спреме наставника и стручних сарадника у основној школи ("Просветни гласник" РС 6/96, 3/99, 10/02, 4/03, 20/04, 3/05, 5/05, 2/07, 3/07, 4/07, 17/07, 20/07, 1/08, 4/08, 6/08 и 8/08.)
11. Правилнику о календару образовно-васпитног рада основне школе за школску 2013/14. годину
12. Правилнику о норми часова непосредног рада са ученицима наставника, стручних сарадника и васпитача у основној школи ("Просветни

гласник" РС 2/92, 2/2000.)

13. Правилнику о условима и поступку напредовања ученика у основној школи («Службени гласник РС» – 47/94.)
14. Стручно упутство за организовање наставе техничког образовања, хора и оркестра и спортских активности у основној школи, бр. 610-00-71/93-02 од 21.јуна 1993. године
15. Уредби о организовању и остваривању Верске наставе и алтернативних предмета основне школе ("Службени гласник РС бр. 46/2001.)
16. Правилник о стандардима квалитета уџбеника и упутство о њиховој употреби („Просветни гласник“ бр.1/2010.)
17. Правилник о плану уџбеника („Просветни гласник“ бр.1/2010.)
18. Правилник о изменама и допунама правилника о наставном плану и програму основног образовања („Просветни гласник“ бр.2/2010.)
19. Правилник о изменама и допунама правилника о наставном плану и програму за други циклус основног образовања и васпитања и наставног програма за пети разред („Просветни гласник“ бр.4/2013.)
20. Правилник о изменама и допунама правилника о наставном плану и програму за први и други разред основног образовања и васпитања („Просветни гласник“ бр.2/2010.)
21. Правилник о општим стандардима постигнућа- образовни стандарди за крај обавезног образовања („Просветни гласник“ бр.5/2010.)
22. Правилник о изменама и допунама Правилника о наставном плану и програму за први и други разред основног образовања („Просветни гласник“ бр.7/2010.)
- 23.** Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању: („Службени гласник РС“, број 74/2011)
24. Правилник о изменама и допунама Правилника о наставном плану за први, други, трећи и четврти разред основног и васпитања и наставном програму за трећи разред („Просветни гласник“ бр.1/2013.)
25. Правилник о програму за остваривање екскурзије у првом и другом циклусу основног образовања и васпитања („Просветни гласник“ бр. 7/2010.)
26. Правилник о општим стандардима постигнућа-образовни стандарди за крај обавезног образовања („Просветни гласник“ бр.5/2010.)
27. Правилник о образовним стандардима за крај првог циклуса обавезног образовања за предмете: српски језик, математика и природа и друштво („Просветни гласник“ бр.5/2011.)
28. Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању („Просветни гласник“ бр.67/2013.)
29. Правилник о наставном плану и програму за први и други разред основног образовања и васпитања („Просветни гласник“ бр.4/2013.)
30. Правилник о наставном плану и програму за четврти разред основног образовања и васпитања („Просветни гласник“ бр.1/2013.)
31. Правилник о наставном плану и програму за први, други, трећи и четврти разред основног образовања и васпитања („Просветни гласник“ бр.7/2011.)
32. Правилник о измени правилника о наставном плану и програму за први и други разред основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС-Просветни гласник“, бр.11/2016)
33. Правилник о измени правилника о наставном плану и програму за први, други, трећи и четврти разред основног образовања и васпитања и за трећи разред основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС-Просветни гласник“, бр.11/2016)
34. Правилник о измени правилника о наставном програму за четврти разред основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС-Просветни гласник“, бр.11/2016)
35. Правилник о измени правилника о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за пети разред основног образовања („Сл.гласник РС-Просветни гласник“, бр.11/2016)
36. Правилник о измени правилника о наставном програму за шести разред основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС-Просветни гласник“, бр.11/2016)
37. Правилник о изменама и допунама Правилника о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за пети разред основног образовања („Сл.гласник РС-Просветни гласник“, бр.6/2017)
38. ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 9/2017)

39. ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 10/2017)
40. ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 3/2018)
41. ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 15/2018)

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРЕЊА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Циљ праћења је:

- Утврђивање ваљаности планирања
- Праћење тока наставе – ваљаности наставних метода, садржаја
- Регистровање података о напредовању ученика
- Саопштавање повратних информација ученицима, родитељима, стручним телима

Начин праћења:

- Наставници ће редовно вршити анализу остварености циљева и задатака
- Редовни састанци стручног тима – размена искустава, уједначавање критеријума,
- Консултације са другим школама, стручним активима, министарством
- Континуирано прилагођавање метода и техника рада могућностима ученика
- Израда тесова за проверу остварености остварених циљева
- Осмишљавање и израда дидактичког материјала
- Укључивање других у реализацију наставних и ваннаставних активности

МЕРЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Директор школе ће пратити реализацију школског програма и то дневно, недељно и месечно. Субјекти који су сами планирали такође морају да реализују све оно што су планирали, уколико се одступи од тога предузеће се законске мере.

Такође сви наставници од дежурног до разредног старешине, стучних актива као и управе школе, морају се заложити како би се целокупан школски програм реализовао.

Уколико се из објективних разлога не може реализовати овај програм, мора се дати писмено образложење и навести разлог због чега планирано није реализовано.

Сваки запослени је одговоран за реализацију програма у редовној настави, слободним активностима и другим видовима наставе.

НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ПЕТИ И ШЕСТИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Ред. број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ПЕТИ РАЗРЕД			ШЕСТИ РАЗРЕД		
		нед.	год.	блок настава	нед.	год.	блок настава
1.	Српски језик _____ језик ¹	5	180		4	144	
2.	Српски језик као нематерњи ²	3	108		3	108	
3.	Страни језик	2	72		2	72	
4.	Ликовна култура	2	72		1	36	
5.	Музичка култура	2	72		1	36	
6.	Историја	1	36		2	72	
7.	Географија	1	36		2	72	
8.	Физика				2	72	
9.	Математика	4	144		4	144	
10.	Биологија	2	72		2	72	
11.	Хемија						
12.	Техника и технологија	2	72		2	72	
13.	Информатика и рачунарство	1	36		1	36	
14.	Физичко и здравствено васпитање	2	72		2	72	
УКУПНО: А		24–27*	864–972*		25–28*	900–1008*	
Ред. број	Б. ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ						
1.	Верска настава/ Грађанско васпитање ³	1	36		1	36	
2.	Други страни језик ⁴	2	72		2	72	
3.	Матерњи језик/говор са елементима националне културе ⁵	2	72		2	72	
УКУПНО: Б		3–5*	108–180*		3–5*	108–180*	
УКУПНО: А + Б		27–30*	972–1080*		28–31*	1008–1116*	

1 Назив језика националне мањине у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине.

2 Реализује се у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине.

* Број часова за ученике припаднике националних мањина

3 Ученик бира један од понуђених наставних предмета.

4 Ученик бира страни језик са листе страних језика коју нуди школа у складу са својим кадровским могућностима и изучава га до краја другог циклуса

5 Ученик може да изабере овај предмет, али није у обавези.

Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни и изборни наставни предмети

Ред. број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.
1.	Редовна настава	27–30*	972–1080*	28–31*	1008–1116*
2.	Допунска настава	1	36	1	36
3.	Додатни рад	1	36	1	36

Ред. број	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.
1.	Обавезне ваннаставне активности				
	Час одељењског старешине	1	36	1	36
	Физичке активности	1,5	54	1,5	54
	Хор/Оркестар*	1–2	36–72	1–2	36–72
2.	Слободне активности				
	Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	1–2	36–72	1–2	36–72
	Екскурзија	До 2 дана годишње		До 2 дана годишње	

* Обавезан је за све ученике који су се определили за певање у хору, а прошли су проверу музичких способности.

СВРХА, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

СВРХА ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА

- Квалитетно образовање и васпитање, које омогућава стицање језичке, математичке, научне, уметничке, културне, здравствене, еколошке и информатичке писмености, неопходне за живот у савременом и сложеном друштву.

- Развијање знања, вештина, ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интересе, уз активно и одговорно учешће у економском, друштвеном и културном животу и допринос демократском, економском и културном развоју друштва.

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА

- Развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе, друштва, себе и света у коме живе, у складу са њиховим развојним потребама, могућностима и интересовањима;

- подстицање и развој физичких и здравствених способности деце и ученика;

- оспособљавање за рад, даље образовање и самостално учење, у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења;

- оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот;

- развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе, као и традиције и културе националних мањина;

- омогућавање, укључивање у процесе европског и међународног повезивања;

- развијање свести о значају заштите и очување природе и животне средине;

- усвајање, разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократки уређеног, хуманог и толератног друштва;

- уважавање плурализма вредности и омогућавања, подстицање и изградња сопственог система вредности и вредносних ставова који се темеље на начелима различитости.

А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ :

СРПСКИ ЈЕЗИК

СВРХА ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА

- Квалитетно образовање и васпитање, које омогућава стицање језичке, научне, уметничке, културне, еколошке и здравствене писмености, неопходне за живот у савременом и сложеном друштву.

- Развијање знања, вештина, ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интересе, уз активно и одговорно учешће у економском, друштвеном и културном животу и допринос демократском, економском и културном развоју друштва.

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ

Циљ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.

Задачи наставе српског језика:

- развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује;

- основно описмењавање најмлађих ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика;

- поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика;

- оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама;

- развијање осећаја за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности;

- оспособљавање за самостално читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевноуметничких дела разних жанрова.

Редни број	Наставна тема	Број часова	Број часова обраде	Број часова утврђивања	Број часова систематизације
------------	---------------	-------------	--------------------	------------------------	-----------------------------

I	Књижевност	66	43	22	1
II	Језик	77	44	33	
III	Језичка култура	37	12	25	
Укупан број часова		180	99	80	1

НАСТАВНА ТЕМА	НАЧИНИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ (СТАНДАРДИ)		
		ОСНОВНИ	СРЕДЊИ	НАПРЕДНИ
Језик: - Граматика(падежи, промењиве и непромењиве врсте речи, проста реченица, глаголски облици: инфинитив, презент, перфекат, футур, компарација придева). - Правопис (писање: речце нај у суперлативу, придева на ски, речце не уз именице, глаголе и придеве)	Разговор, Групни, индивидуални, фронтални, рад у пару; метода писаних радова, рада на тексту;	- Уме да измени именицу по падежима; - Уме да препозна које се речи мењају а које не; - Уме да одреди да ли је реч у садашњем, прошлом и будућем времену; - Уме да изврши поређење придева по степенима (пример: леп, лепши, најлепши) - Зна да се речца нај пише састављено и уједноставнијим примерима премењује; - Зна да пише придеве малим словом (пример: ужички, кремански, биоштански...) - Зна да се речца не пише заједно у само четири глагола (нисам, немам, немој и нећу); - Зна да се речца не увек пише заједно уз именице и придеве	- Може да одреди у ком падежу је именица - Уме да препозна промењиве врсте речи у реченици - Уме уз помоћ мнаставника да одреди име глаголског облика (пример: ја <u>читам</u> , треба да каже да је у презенту због начина грађења) - Уме да изврши поређења у тежим примерима (пример: горак – горчи)	- Може да одреди значење и службу падежа - Може да одреди самостално сваку врсту речи - Самостално издваја глаголе и одређује им значење (пример: Он <u>је</u> јуче <u>ишао</u> ... ученик сам издваја глаголски облик, одређујући му време, значење и назив) - Зна изузетке компарације и примере који се не чују у свакодневном говору (пример: строг – строжи; бесан-бешњи; зао – гори)
Књижевност : - одломци из књижевних дела, приповетке и песме из читанке за пети разред, Клет 2014., Београд	ВФН, групни, индивидуални, фронтални, рад у пару; метода писаних радова, рада на тексту,	- повезује наслове прочитаних књижевних дела са именима писаца - разликује да ли је дело настало у народу или је творац одређени писац	- разликује основне књижевне родове: лирику, епику и драму, препознаје врсте стиха (римовани и неримовани; осмерац и десетерац) - препознаје и зна да користи персонификацију и оноματοпеју	- прави резиме и изводи закључке на једноставним текстовима (својим речима издваја поруку и повезује је са свакодневном ситуацијом из живота) - зна да одреди у тексту хиперболу (преувеличавање) и

1.	INTRODUCTION (УВОД)	2	0	2
2.	UNIT 1 – MY LIFE (МОЈ ЖИВОТ)	10	4	6
3.	ОБНАВЉАЊЕ ГРАДИВА И ТЕСТ 1	2	0	2
4.	UNIT 2 – ANIMALS (ЖИВОТИЊЕ)	10	4	6
5.	ПРВИ ПИСМЕНИ ЗАДАТАК	3	0	3
6.	UNIT 3 – HOLIDAYS (РАСПУСТИ)	10	4	6
7.	WORKBOOK – EXTRA LESSON B – FESTIVALS IN DIFFERENT COUNTRIES (PREPOSITIONS OF TIME, PLACE, MOVEMENT AND DIRECTION)	3	1	2
8.	UNIT 4 – FOOD (ХРАНА)			
9.	ОБНАВЉАЊЕ ГРАДИВА И ТЕСТ 2	10	4	6
10.	UNIT 5 – THE WORLD (СВЕТ)	2	0	2
11.	ДРУГИ ПИСМЕНИ ЗАДАТАК	10	4	6
12.	UNIT 6 – ENTERTAINMENT (ЗАБАВА)	3	0	3
		7	3	4
Укупно		72	24	48

БРОЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ (Комуникативне функције)	ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	Број часова по теми	Обрада	Остали типови
	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој и писменој комуникацији:	Ученици у усменој и писменој комуникацији уче и увежбавају:			

<p>1. Introduction Увод Поздрављање; представљање себе и других и тражење/ давање информација о себи и другима у ширем друштвеном контексту; описивање способности у садашњости; описивање живих бића, предмета и места и положаја у простору; изражавање припадања и поседовања; изражавање молби и захтева.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; - поздраве и отпоздраве, представе себе и другог користећи једноставна језичка средства; - поставе и одговоре на једноставнија питања личне природе; - у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима; -разумеју једноставније текстове у којима се описују способности у садашњости; - размене информације које се односе на способности; - опишу сталне способности у садашњости користећи неколико везаних исказа; - разумеју једноставнији опис живих бића, предмета и места и положаја у простору; - опишу жива бића, предмете и места и положаја у простору, користећи једноставнија језичка средства; - разумеју и формулишу једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; - питају и кажу шта неко има / нема и чије је нешто; - разумеју и реагују на једноставне молбе; - упуте једноставне молбе; - уочавају сличности и разлике у култури становања (разлика у појму „башта“) и породичним односима у ВБ и код нас, начину разоноде и популарним спортовима/активностима међу децом и младима. 	<p>Изразе и речи које се односе на тему; језичке структуре <i>Hi! Welcome to my house. I'm Emma. This is my best friend. Her name is Polly. These are my parents. Their names are Peter and Susan. Susan is Emma and Jake's mother. This is my parents' car. What's your address /postcode /phone number? What sports are you interested in? Is this bike yours? No, it isn't mine. Jake's the boy with short dark hair. Where's the man with the violin? He's next to the clock. Where's the racket? It's in the bag. What colour is the hat? It's blue. (The Present Simple Tense глагола to be, присвојни придеви и присвојне заменице, Саксонски генитив, описни придеви, предлози за место); Can you play the guitar? Yes, I can. No, I can't. What can you do? I can't play the guitar, but I can play the piano. (модални глагол can за изражавање способности); May/Could/Can I speak to Mr Hill, please? (модални глаголи can/could/may за изражавање молби и захтева-WB); I've got three photographs, but I haven't got a ball. He's got a ruler. She hasn't got an apple. Have you got an umbrella? Yes, I have./No, I haven't. What have you got? (Have got за изражавање поседовања); кратке текстове и дијалоге који се односе на тему (слушају, читају, говоре и пишу); сличности и разлике у културама.</i></p>	3	0	3
--	---	--	----------	----------	----------

<p>2. My life Мој живот Описивање догађаја у садашњости; давање информација о себи и тражење/давање основних информација о себи и другима у ширем друштвеном контексту; изражавање хронолошког времена (сати и минути, дани у недељи, датуми); изражавање допадања/недопадања; описивање и честитање празника и рођендана.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју једноставније текстове у којима се описују сталне и уобичајене радње/активности; - размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; - опишу сталне, уобичајене радње/активности користећи неколико везаних исказа; - разумеју, траже и дају једноставнија обавештења о хронолошком времену у ширем комуникативном контексту; - поставе и одговоре на једноставнија питања личне природе; - у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима; - опишу дневни / недељни распоред активности; - разумеју и реагују на једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања; - изразе допадање и недопадање уз једноставно образложење; - разумеју честитку и одговоре на њу; - упуте пригодну честитку; - разумеју и, примењујући једноставнија језичка средства, опишу начин прославе рођендана, као и време и начин прославе празника у земљама енглеског говорног подручја; - уоче сличности и разлике у временској организацији школске године у ВБ и код нас (мали и велики распуст) 	<p>Изразе и речи које се односе на тему; језичке структуре <i>We live in London. Our flat is on the third floor. School starts at twenty to nine. On Thursdays, I don't go home at half past three. I have a piano lesson. My sister doesn't go to high school. He never puts the knives and forks in the right place. Do you always take the bus to school? What time do you get up/go to bed? When does summer start in Australia? What's the date today? It's 26th of September. How do children in Britain celebrate birthdays? When does the school year start in Britain? What's your favourite month? My favourite month is September because my birthday is in September. I don't like September because the school year starts in September. What do people in America celebrate on the 4th July? Where do meerkats live? How do people in Britain celebrate Christmas/Easter? What is Shrove Tuesday? When do people in the USA celebrate Halloween/Thanksgiving? What is the biggest festival in Scotland? And in Serbia?</i></p> <p>(The Present Simple Tense за сталне и уобичајене радње, прилози учесталости, основни и редни бројеви-WB); кратке текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).</p>	10	4	6
<p>3. Revision and test 1 Понављање и тест 1 Описивање догађаја у садашњости; давање информација о себи и тражење/давање основних информација о себи и другима у ширем друштвеном контексту; изражавање хронолошког времена (сати и минути, дани у недељи, датуми);</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставније текстове у којима се описују сталне и уобичајене радње/активности; - размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; - опишу сталне, уобичајене радње/активности користећи неколико везаних исказа; - разумеју, траже и дају једноставнија обавештења о хронолошком времену у ширем комуникативном контексту; - поставе и одговоре на једноставнија питања личне природе; - у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима; разумеју и, примењујући једноставнија језичка средства, опишу начин прославе рођендана, као и време и начин прославе празника у земљама енглеског говорног подручја. 	<p>Лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у претходне две теме; вештине слушања, говора, читања и писања, као и знања о језику.</p>	2	0	2

<p>4. Animals Животиње Описивање догађаја у садашњости – тренутних и сталних/уобичајених догађаја/активности; описивање догађаја у причама; изрицање обавеза, изражавање интересовања, допадања/недопадања</p>	<ul style="list-style-type: none"> - препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју једноставније текстове у којима се описују тренутне радње; - размене информације које се односе на тренутне радње/активности; - разумеју и размене информације које се односе на тренутне и сталне /уобичајене радње/активности - опишу сталне, уобичајене и тренутне догађаје / активности користећи неколико везаних исказа; - разуме и реагује на своје и туђе обавезе; - размени једноставније информације које се односе на своје и туђе обавезе и правила понашања; - представе листу својих и туђих обавеза користећи одговарајућа језичка средства; - разумеју и реагују на једноставније исказе који се односе на жеље, интересовања и изражавање допадања и недопадања; - опишу своје и туђе жеље и интересовања и изразе допадање и недопадање уз једноставно образложење. 	<p>Изразе и речи које се односе на тему; језичке структуре – <i>We're learning about the animals here on the farm. They aren't looking at us. I'm not watching TV. I'm doing my homework. What are you doing? Where are they going? (The Present Continuous Tense за изражавање тренутних радњи); At the moment I'm feeding the penguins. I feed them every day. They eat fish. Liam always cleans the animals' houses in the afternoon. Today he's cleaning the elephants' house. (The Present Simple / The Present Continuous – разлике у значењу); I must put out the rubbish. She must tidy up her room. (модални глагол must за изражавање обавеза); While he is sitting under the tree, a nut falls on him. When he sees the animals, he stops them. (The Present Simple Tense и The Present Continuous Tense у причама/наративно + личне заменице у функцији објекта); Lucy is crazy about football. Do you like playing tennis? What do you like doing? Pavle hates getting up early. (be interested in/ good/bad at, crazy about, like/love/hate-WB); кратке текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).</i></p>	10	4	6
---	--	---	-----------	----------	----------

<p>5. The first written test Први писмени задатак Описивање догађаја у садашњости – тренутних и сталних/уобичајених догађаја/активности; изражавање интересовања, допадања/недопадања.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - опишу сталне, уобичајене и тренутне догађаје / активности користећи неколико везаних исказа; - разумеју и реагују на једноставније исказе који се односе на жеље, интересовања и изражавање допадања и недопадања; - опишу своје и туђе жеље и интересовања и изразе допадање и недопадање уз једноставно образложење. 	<p>Лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у теми 4; задатке слушања, читања и вођеног писања.</p>	3	0	3
---	--	--	----------	----------	----------

<p>6. Holidays Распусти Описивање догађаја и способности у прошлости.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју краће текстове у којима се описују догађаји и способности у прошлости; - размене информације у вези са догађајима и способностима у прошлости; - опишу у неколико краћих, везаних исказа догађај из прошлости; - опишу неки историјски догађај, историјску личност и сл. 	<p>Изразе и речи које се односе на тему; језичке структуре <i>I was ill yesterday. She wasn't on holiday last week. Were they at a theme park? No, they weren't./Yes, they were. (The Past Simple Tense глагола to be). We travelled to Spain by plane. We grabbed our luggage and...He forgot his passport. I fell over and hurt my knee. Did you enjoy it there? Yes, I did./No, I didn't. He didn't want to come home. We didn't enjoy our holidays because the weather was bad. Where did you spend your summer holiday? How did you travel? (The Past Simple Tense правилних и неправилних глагола) Could you read when you were six? Boris could drive when he was six. (Модални глагол could за изражавање способности у прошлости-WB); кратке текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).</i></p>	10	4	6
<p>7. Food Храна Исказивање потреба, осета и осећања; изражавање присуства/одсуства нечега;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју и реагују на свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним потребама, осетима и осећањима; - изразе, основне потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима; - разумеју једноставне исказе који се односе на присуство/одсуство нечега и реагују на њих; - изразе присуство/одсуство нечега; 	<p>Изразе и речи које се односе на тему; језичке структуре <i>I'm really hungry. Do you want my cheese sandwich? Yes, please. Thank you. I haven't got any food for you. Well, have you got any water? I've got some vegetables. Do you eat any chocolate? Yes, I eat a lot of chocolate. Do you drink any milk? Yes, I usually have some milk for breakfast. There isn't any dog food. How many bananas/much cheese do we need? You need a few apples and a little water. (бројиве и небројиве именице, детерминатори some, any, no, much, many, a lot of, a few, a little)</i></p>	10	4	6

<p>изражавање допадања/недопадања; изражавање молби, захтева, захвалности; исказивање количина и цена; изражавање упутства (рецепт за припремање хране)</p>	<ul style="list-style-type: none"> -разумеју и реагују на једноставније исказе који се односе на описивање допадања и недопадања; - изразе допадање и недопадање уз једноставно образложење; - разумеју и једноставне молбе и захтеве и реагују на њих; - упуте једноставне молбе и захтеве; - затраже и пруже кратко обавештење; - се захвале на једноставан начин; - разумеју једноставније изразе који се односе на количину нечега; - питају и кажу колико нечега има/ нема, користећи једноставнија језичка средства; - на једноставан начин затраже артикле у продавници једноставним изразима за количину, наручи јело и/или пиће у ресторану и пита/каже/ израчуна колико нешто кошта; - састави списак за куповину – намирнице и количина намирница (две векне хлеба, пакет тестенине, три конзерве туњевине и сл.) - изрази количину у мерама – 100 гр шећера, 300 гр брашна и сл. - уоче сличности и разлике у начину исхране у ВБ и код нас. 	<p><i>Do you like coffee? No, I don't. I never drink it. He wants 'pljeskavica' for lunch because he likes it. Mmmm! I love cheese. Can I have an orange, please? A loaf of bread, a bunch of bananas, two bags of sweets, a tin of tuna... Anything else? That's £ 80. Here you are. Thank you. You will need 300 g flour, 200 g butter...; Pour the cooked apples into a dish. Put the dish into the oven. (императив, неодређени и одређени члан a/an, the – прво поменути, другопменути); кратке и дуге текстове и дијалоге који се односе на тему (рецепте за припремање хране, разговор у продавници...) и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).</i></p>			
<p>8. Revision and test 2 Понављање и тест 2 Описивање догађаја и способности у прошлости; изражавање присуства/одсуства нечега;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју краће текстове у којима се описују догађаји и способности у прошлости; - размене информације у вези са догађајима и способностима у прошлости; - опишу у неколико краћих, везаних исказа догађај из прошлости; - разумеју једноставне исказе који се односе на присуство/одсуство нечега и реагују на њих; - изразе присуство/одсуство нечега; 	<p>Лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у претходне две теме; вештине слушања, говора, читања и писања, као и знања о језику.</p>	2	0	2

<p>9. The world Свет Описивање карактеристика места; изражавање положаја у простору; описивање живих бића; исказивање метеоролошког вреена;</p>	<p>- разумеју једноставне описе живих бића, појава и места и опишу их користећи једноставна језичка средства; -упореде и опишу карактеристике живих бића, појава и места, користећи једноставнија језичка средства; - разумеју, траже и дају једноставнија обавештења метеоролошким приликама у ширем комуникативном контексту; - опишу метеоролошке прилике и климатске услове у својој земљи и једној од земаља циљне културе једноставним језичким средствима – ВБ и САД; - часовне зоне – Београд – Лондон</p>	<p>Изразе и речи које се односе на тему; језичке структуре <i>How high is that mountain? It's 2000 metres high. How wide is the river? It's 500 metres wide. How deep is the lake? It's 50 metres deep. How long is the tunnel? It's 2 kilometres long. He's taller than me. He's the tallest. I am better at English, but he's better at Maths. Who's the best student in your class? It's windy today, It was rainy yesterday. It's usually hot in summer. It's usually wet here. The weather in the north-west of England is cold. The weather in the south is nicer than in the north, wetter than in the south. It's warmer and drier in the south, but it's more crowded. Where is the coldest place in the world? What is the fastest animal in the world?...as light as a feather, as white as the snow...This is as bad as Hillside.</i> (компарација придева – сви облици + облик <i>as...as, The Present Simple Tense, The Present Continuous Tense, The Past Simple Tense</i>) У договору са наставником географије, одредиће се часовне зоне.</p>	<p>10</p>	<p>4</p>	<p>6</p>
<p>10. The second written test Други писмени задатак Описивање живих бића, појава и места.</p>	<p>- разумеју једноставне описе живих бића, појава и места и опишу их користећи једноставна језичка средства; -упореде и опишу карактеристике живих бића, појава и места, користећи једноставнија језичка средства; - разумеју, траже и дају једноставнија обавештења метеоролошким приликама у ширем комуникативном контексту; - опишу метеоролошке прилике и климатске услове у својој земљи и једној од земаља циљне културе једноставним језичким средствима ВБ и САД; - часовне зоне</p>	<p>Лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведену комуникативну функцију, а које су се радиле у претходној теми; задатке слушања, читања и писања.</p>	<p>3</p>	<p>0</p>	<p>3</p>

11. Entertainment Забава Исказивање жеља, планова и намера; изрицање обавеза; позив на заједничку активност; исказивање предлога;	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју жеље планове и намере и реагују на њих; - размене једноставне исказе у вези са својим и туђим жељама, плановима и намерама; - саопште шта они или неко други желе, планирају, намеравају; - разумеју једноставније предлоге и одговоре на њих; - упуте једноставан предлог; - пружи одговарајући изговор или одговарајуће оправдање; - разумеју једноставно формулисане предлоге и реагују на њих; - затраже и упуте једноставно формулисане предлоге; - опишу најпознатија уметничка дела примерених узрасту из области филма. 	Изразе и речи које се односе на тему; језичке структуре <i>What does Laura want to do this evening? I am going to watch TV because parents are not going to be at home this evening. Are you going to watch 'Hollyoaks'? Yes, I am. No, I am not. What's Marko going to do? He's going to play football. (Going to за изражавање будућих планова, The Present Simple (want)) She has to get up early. I don't have to get up early on Saturdays. Do you have to get up early on Saturdays? Yes, I do. No, I don't. (Have to за изражавање обавеза) Let's go swimming this evening! That's a good idea. Why don't we meet outside the cinema? OK. What time? How about twenty past two. Fine. I'll see you there at twenty past two. What shall we do today? Why don't we play football? (The Present Simple Tense (be, want) Императив, Why don't we /you...?How about...? Will за одлуке у тренутку говора)</i>	9	4	5
Укупан број часова:			72	24	48

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљеви и задаци:

- развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената: линија, облика, боја;
- стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да упознају њихова визуелна и ликовна својства;
- развој способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење;
- развијање осетљивости за ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави, а примењују у раду и животу;
- развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање;
- подстицање интересовања и стварање потребе код ученика за посећивањем музеја, изложби, као и за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде;
- стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве;
- омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израженим и у делима различитих подручја уметности;
- развијање способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности.

Оперативни задаци:

- поступно развијање способности ученика за визуелно памћење и предочавање;
- поступно оспособљавање ученика за артикулисано ликовно изражавање упознавањем слободног ритмичког компоновања ликовних елемената: линија, облика, боја;
- поступно оспособљавање ученика за ликовно изражавање у стварању колажа, светлинских објеката и у обликовању и преобликовању употребних предмета,
- даље развијање способности ученика за конструисање, комбинаторику и обликовање,
- проширивањесазнања и искустава ученика у коришћењу различитих материјала и средстава за рад у процесу ликовног изражавања;
- мотивисање ученика на активан однос према актуелним питањима која се на заштиту и унапређење човекове природне и културне средине.

Редни Бр.	Назив теме	Укупан бр. часова за тему	Обрада	Пр. Вежба	Ест. Анализа
1.	СЛОБОДНО РИТМИЧКО КОМПОНОВАЊЕ	10	6	4	
2.	ЛИНИЈА	20	10	8	2
3.	ОБЛИК	24	14	8	2
4.	ОРНАМЕНТ	4	2	3	
5.	СВЕТЛИНСКИ ОБЈЕКТИ И КОЛАЖ	4	2	2	
6.	ВИЗУЕЛНО СПОРАЗУМЕВАЊЕ	4	2	2	
7.	ПРЕОБЛИКОВАЊЕ УПОТРЕБНИХ ПРЕДМЕТА	6	4	2	
УКУПАН БРОЈ ЧАСОВА		72	40	28	4

Напомена: У оквиру наставног плана предвиђена су 4 часа естетске анализе кроз посете културним институцијама (музеји, галерије) и споменицима културе

НАСТАВНА ТЕМА	НАЧИНИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ(СТАНДАРДИ)		
		ОСНОВНИ	СРЕДЊИ	НАПРЕДНИ
СЛОБОДНО РИТМИЧКО КОМПОНОВАЊЕ	- вербално- текстуалне методе (кроз разговор и дискусију)	Лк.1.1.1. разликује и користи (у свом раду)	ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других	ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику,

<p>- Ритам у структурама природних и вештачких материјала: линија, облика и боја</p> <p>- обрада</p> <p>- Слободан и спонтан ритам линија, боја, облика, мрља</p> <p>-обрада</p> <p>- Слободно ритмичко компоновање</p> <p>пр. вежба</p>	<p>постепено увођење у дефинисање основних ликовних елемената, са акцентом на ритму и њихова примена у различитим ликовним медијима</p> <p>- илустративне методе (корелација са природом и другим наставним предметима, историјом уметности као конкретним примерима датих ликовних проблема- линија, облик, боја, мрља);</p> <p>- практично- демонстративна метода у различитим ликовним техникама (цртачким, сликарским, вајарским);</p> <p>- креирање вежби;</p> <p>- подстицање, коректура, естетска анализа и вредновање;</p>	<p>основне медије, материјале и технике (цртање, сликање, вајање) визуелних уметности</p> <p>ЛК.1.1.2. изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове</p> <p>ЛК.1.1.3. описује свој ради ирадове других (нпр. исказује утисак</p> <p>ЛК.1.2.3. описује свој ради ирадове других (нпр. исказује утисак)</p> <p>ЛК.1.3.4. зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу</p>	<p>(нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...)- медији .</p> <p>маетеријали, технике</p> <p>ЛК.2.2.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...)-елементи, принципи, садржаји визуелних уметности</p>	<p>поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју</p> <p>ЛК.3.2.1. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) иде</p>
<p>ЛИНИЈА</p> <p>- Непосредно извлачење линија са различитим цртачким материјалима, на различитим подлогама и колажирање</p> <p>обрада</p> <p>- Својства и врсте линија</p> <p>- обрада</p> <p>- Линије у природи</p> <p>- обрада</p> <p>- Линија као средство за стварање различитих ликовних својстава</p> <p>површина</p> <p>- обрада</p> <p>- Линија као ивица тродимензионалног тела</p> <p>- обрада</p> <p>- Линија</p> <p>пр. вежба</p> <p>- Линија</p> <p>- ест. анализа</p>	<p>- вербално- текстуални (кроз разговор и дискусију дефинисање појма линија и њених карактеристика- својстава и врста);</p> <p>-илустративна корелација са природом и појавом линије у природи;</p> <p>- подстицање на опажање различитих врста и карактера линија у природи;</p> <p>- практично- демонстративни поступак (извлачење линија различитим ликовним техникама на различитим материјалима- меке оловке на различитим подлогама, темпере, колаж);</p> <p>- дефинисање илустрацијом и демонстрацијом линије као границе 3д облика у техници вајања;</p> <p>- креирање задатака,</p> <p>- подстицање, коректура;</p> <p>- естетска анализа и вредновање;</p> <p>-корелација са музичком културом</p>	<p>ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике (цртање, сликање, вајање) визуелних уметности</p> <p>ЛК.1.1.2. изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове</p> <p>ЛК.1.1.3. описује свој ради ирадове других (нпр. исказује утисак)</p> <p>ЛК.1.2.3. описује свој ради ирадове других (нпр. исказује утисак</p> <p>лк.1.2.2.описује разлике које уочава на уметничким радовима из различитих земаља, култура и периода</p> <p>ЛК.1.3.2. зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр. костимограф, дизајнер, архитекта...)</p> <p>ЛК.1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања</p>	<p>ЛК.2.1.1. познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности</p> <p>ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...)</p> <p>ЛК.2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт</p> <p>ЛК.2.2.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...)</p> <p>ЛК.2.3.1. лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст</p>	<p>ЛК.3.1.1. познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности</p> <p>ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју</p> <p>ЛК.3.2.1. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју</p> <p>ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат</p> <p>ЛК.3.2.3. користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других</p> <p>ЛК.3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и радовима других</p> <p>ЛК.3.3.1. анализира одабрана</p>

		везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерију, атеље, уметничка радионица...) ЛК.1.3.4. зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу		уметничка дела у односу на време настанка и према културној припадности (описује основне карактеристике, намеру уметника...) ЛК:3.3.2. описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везаним за визуелне уметности ЛК.3.3.3. користи друга места и изворе (нпр. библиотека, интернет...) да би проширио своја знања из визуелних уметности ЛК.3.3.4. разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота.
ОБЛИК - Природа и њени облици - обрада - Својства- карактеристике облика - обрада - Врсте облика - обрада - Основни површински и тродимензионални облици- обрада - Величина облика и међусобни однос величина - обрада - Груписање облика у равни или простору - обрада - Додиривање, мимоилагање, преклапање, прожимање, усецање обрада - Облик - пр. вежба - Облик - ест. анализа	- вербално текстуални - кроз објашњавање, разговор и дискусију дефинисање појма облика и његових карактеристика (својства и врсте, 2д и 3д облици, величине облика и међусобни односи, груписања...); - илустративи кроз конкретне примере из човекове средине, историје уметности и корелацијом са другим наставним предметима (за сваку наставну јединицу); - практично демонстративни кроз употребу разних прво појединачних основних, а потом комбинованих ликовних материјала и техника (цртеж, слика, вајање, графика, колаж...); - креирање задатака; - подстицање, коректура; - естетска анализа заједно са ученицима (ум. дела и ученичких радова) и вредновање; -корелација са историјом	ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике (цртање, сликање, вајање) визуелних уметности ЛК.1.1.2. изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове ЛК.1.1.3. описује свој ради ирадове других (нпр. исказује утисак ЛК.1.2.3. описује свој ради ирадове других (нпр. исказује утисак ЛК.1.3.1. описује разлике које уочава на уметничким радовима из различитих земаља, култура и периода ЛК.1.3.2. зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр. костимограф, дизајнер, архитекта...) ЛК.1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерију, атеље, уметничка радионица...)	ЛК.2.1.1. познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...)одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт ЛК.2.2.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...) ЛК.2.3.1. лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст	ЛК.3.1.1. познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју ЛК.3.2.1. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат ЛК.3.2.3. користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других ЛК.3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и радовима других ЛК.3.3.1. анализира одабрана уметничка дела у односу на време настанка и према културној припадности (описује основне карактеристике, намеру уметника...)

		ЛК.1.3.4. зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу		ЛК:3.3.2. описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везаним за визуелне уметности ЛК.3.3.3. користи друга места и изворе (нпр. библиотека, интернет...) да би проширио своја знања из визуелних уметности ЛК.3.3.4. разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота.
ОРНАМЕНТ - Својства орнамента: ритмичност, симетричност и прецизност - обрада - Орнамент пр. вежба	- вербално текстуални кроз објашњавање, разговор и дискусију дефинисање појма орнамента и његових главних карактеристика- ритам, симетрија, прецизност; - илустративни (визуелно подстицајни) навођењем на давање конкретних примера орнамента из свакодневног живота, корелацијом са народном традицијом- улога и значај орнамента; - креирање задатка; - коректура, естетска анализа и вредновање дечијих радова	ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике (цртање, сликање, вајање) визуелних уметности ЛК.1.1.2. изводи дводимензионалне радове ЛК.1.1.3. описује свој ради ирадове других (нпр. исказује утисак ЛК.1.2.3. описује свој ради ирадове других (нпр. исказује утисак ЛК.1.3.1. описује разлике које уочава на уметничким радовима из различитих земаља, култура и периода ЛК.1.3.2. зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр. костимограф, дизајнер, архитекта...) ЛК.1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерију, атеље, уметничка радионица...) ЛК.1.3.4. зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу	ЛК.2.1.1. познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...)одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт ЛК.2.2.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...) ЛК.2.3.1. лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст	ЛК.3.1.1. познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју ЛК.3.2.1. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат ЛК.3.2.3. користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других ЛК.3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и радовима других ЛК.3.3.1. анализира одабрана уметничка дела у односу на време настанка и према културној припадности (описује основне карактеристике, намеру уметника...) ЛК:3.3.2. описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везаним за визуелне

				<p>уметности</p> <p>ЛК.3.3.3. користи друга места и изворе (нпр. библиотека, интернет...) да би проширио своја знања из визуелних уметности</p> <p>ЛК.3.3.4. разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота</p>
<p>СВЕТЛИНСКИ ОБЈЕКТИ И КОЛАЖ</p> <p>- Светлински објекти и колаж</p> <p>- обрада</p> <p>- пр. вежба</p>	<p>- вербално илустративни подстицај кроз заједничко дефинисање појма светлински објекти и колаж- примена у енеријерима као витражи, амбијентална решења и зидне декорације, као фасаде, илустрација...</p> <p>- корелација са примерима из историје уметности (архитектура, илустрација), књижевности, позориштем (сцена), музиком;</p> <p>- демонстрација и примена нових материјала (разне провидне фолије у боји, дијапројектори, провидни и непровидни папири);</p> <p>- креирање задатка,</p> <p>- коректура, подстицање, естетска анализа и вредновање дечијих радова</p>	<p>ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике (цртање, сликање, вајање) визуелних уметности</p> <p>ЛК.1.1.2. изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове</p> <p>ЛК.1.1.3. описује свој ради и радове других (нпр. исказује утисак</p> <p>ЛК.1.2.3. описује свој ради ирадове других (нпр. исказује утисак</p> <p>ЛК.1.3.1. описује разлике које уочава на уметничким радовима из различитих земаља, култура и периода</p> <p>ЛК.1.3.2. зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр. костимограф, дизајнер, архитекта...)</p> <p>ЛК.1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерију, атеље, уметничка радионица...)</p> <p>ЛК.1.3.4. зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу</p>	<p>ЛК.2.1.1. познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности</p> <p>ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...) одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт</p> <p>ЛК.2.2.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...)</p> <p>ЛК.2.3.1. лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст</p>	<p>ЛК.3.1.1. познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности</p> <p>ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју</p> <p>ЛК.3.2.1. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју</p> <p>ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат</p> <p>ЛК.3.2.3. користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других</p> <p>ЛК.3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и радовима других</p> <p>ЛК.3.3.1. анализира одабрана уметничка дела у односу на време настанка и према културној припадности (описује основне карактеристике, намеру уметника...)</p> <p>ЛК:3.3.2. описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везаним за визуелне уметности</p> <p>ЛК.3.3.3. користи друга места и изворе (нпр. библиотека,</p>

				интернет...) да би проширио своја знања из визуелних уметности ЛК.3.3.4. разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота
ВИЗУЕЛНО СПОРАЗУМЕВАЊЕ - Визуелно споразумевање - обрада - пр. вежба	- вербално илустративним подстицајима кроз разговор, објашњавање и естетску анализу, заједно са ученицима, дефинисање и проширивање знања из области визуелног споразумевања (облицима, начинима, улогом, средствима и значајем); - корелација са свакодневним животом, књижевношћу, драмским уметностима-фотографија, филм, телевизија, видео; - креирање задатка, увођење и примена савремене технологије у настави; - пређење, коректура, естетска анализа и вредновање дечијих радова	ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике (цртање, сликање, вајање) визуелних уметности ЛК.1.1.2. изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове ЛК.1.1.3. описује свој ради и радове других (нпр. исказује утисак ЛК.1.2.3. описује свој ради ирадове других (нпр. исказује утисак ЛК.1.3.1. описује разлике које уочава на уметничким радовима из различитих земаља, култура и периода ЛК.1.3.2. зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр. костимограф, дизајнер, архитекта...) ЛК.1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерију, атеље, уметничка радионица...) ЛК.1.3.4. зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу	ЛК.2.1.1. познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...) одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт ЛК.2.2.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...) ЛК.2.3.1. лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст	ЛК.3.1.1. познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју ЛК.3.2.1. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат ЛК.3.2.3. користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других ЛК.3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и радовима других ЛК.3.3.1. анализира одабрана уметничка дела у односу на време настанка и према културној припадности (описује основне карактеристике, намеру уметника...) ЛК:3.3.2. описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везаним за визуелне уметности ЛК.3.3.3. користи друга места и изворе (нпр. библиотека, интернет...) да би проширио своја знања из визуелних уметности ЛК.3.3.4. разуме међусобну повезаност и утицај

<p>ОБЛИКОВАЊЕ И ПРЕБЛИКОВАЊЕ УПОТРЕБНИХ ПРЕДМЕТА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Обликовање употребних предмета обрада - Преобликовање употребних предмета - пр. вежба 	<ul style="list-style-type: none"> - вербално илустративним методама уз објашњавање, ест. анализу и разговор заједно са ученицима дефинисати дизајн као грану ликовне уметности и њену утилитарну и естетску функцију; - корелацијом са свакодневним употребним предметима (подстаћи на опажање истих и креативно и естетско просуђивање); - креирање задатка; - праћење, коректура, естетска анализа и вредновање; 	<p>ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике (цртање, сликање, вајање) визуелних уметности</p> <p>ЛК.1.1.2. изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове</p> <p>ЛК.1.1.3. описује свој ради и радове других (нпр. исказује утисак</p> <p>ЛК.1.2.3. описује свој ради и радове других (нпр. исказује утисак</p> <p>ЛК.1.3.1. описује разлике које уочава на уметничким радовима из различитих земаља, култура и периода</p> <p>ЛК.1.3.2. зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр. костимограф, дизајнер, архитекта...)</p> <p>ЛК.1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерију, атеље, уметничка радионица...)</p> <p>ЛК.1.3.4. зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу</p>	<p>ЛК.2.1.1. познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности</p> <p>ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...) одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт</p> <p>ЛК.2.2.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...)</p> <p>ЛК.2.3.1. лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст</p>	<p>уметности и других области живота</p> <p>ЛК.3.1.1. познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности</p> <p>ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју</p> <p>ЛК.3.2.1. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју</p> <p>ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат</p> <p>ЛК.3.2.3. користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других</p> <p>ЛК.3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и радовима других</p> <p>ЛК.3.3.1. анализира одабрана уметничка дела у односу на време настанка и према културној припадности (описује основне карактеристике, намеру уметника...)</p> <p>ЛК:3.3.2. описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везаним за визуелне уметности</p> <p>ЛК.3.3.3. користи друга места и изворе (нпр. библиотека, интернет...) да би проширио своја знања из визуелних уметности</p> <p>ЛК.3.3.4. разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота</p>
---	--	---	---	---

ОСНОВНИ НИВО

- Разликује у свом раду основне медије, материјале и технике.
- Опажа облике, међусобни однос облика у простору, величину облика и боју.
- Разликује различита својства структура материјала (на основу додира и вида)
- Уочава појаву и присуство ритма у природи.
- Уочава различите врсте линија.
- Препознаје орнаменталне форме и њихову примену у свакодневном животу.
- Препознаје савремене медије комуникације (фотографија, видео, филм)
- Има развијене моторичке способности.
- Изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове.
- Описује своје радове и радове других (исказује утисак)
- Описује разлике које уочава на уметничким радовима из различитих земаља култура и периода.
- Зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечена учењем у визуелним уметностима (костимограф, дизајнер архитекта).
- Познаје места и изворе на којима може да прошири своја знања о уметности (галерија, музеј, атеље...)
- Зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу.

СРЕДЊИ НИВО

- Познаје и користи основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности.
- Повезује облике у простору, одређује њихов међусобни однос и положај.
- Користи различите структуре природних материјала и преводи их на ликовни језик (примењује појам текстуре).
- Користи различите врсте линија у грађењу композиције.
- Одабира адекватан садржај да би претставио неку идеју или концепт.
- Имају развијене моторичке способности и испољавају прецизност у раду при изради орнаменталних форми.
- Поседује осећај за симетричност, ритам, композицију и репетицију.
- Примењује појам стилизације у радовима.
- Образлаже свој рад и радове других (наводи садржај, тему, карактеристике технике)
- Лоцира одабрана уметничка дела у историјски друштвени контекст.
- Има развијену имагинацију на темељу познатих догађања или прича.

НАПРЕДНИ НИВО

- Познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности.
- Одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју идеју.
- Уочава међусобну повезаност ликовних елемената у композицији.
- Користи се богатством линија у грађењу композиције.
- Поседује осећај за валерске вредности и различите текстуре.
- Самостално граде маштовита и оригинална решења.
- Успешно ствара дела на основу имагинације на темељу познатих догађаја или прича.
- Изводи радове са одређеном намером, користећи основне ликовне елементе и приципе да би постигао одређени ефекат.
- Користи тачне термине (текстура, ритам, облик, валер) када образлаже свој рад и радове других.
- Успешно користе стилизацију облика.
- Користе савремене облике комуникације.
- Анализира одабрана уметничка дела у односу на време настанка.
- Користи места и изворе на којима може да прошири своја знања из визуелних уметности. :

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Циљеви и задаци музичке културе

- неговање способности извођења музике певањем и свирањем
- неговање смисла за колективно музицирање (певање и свирање)
- стицање навике за слушање музичког дела
- развијање способности за доживљај музичког дела
- развијање способности за разумевање музичког дела
- развијање критичког мишљења
- подстицање стваралачког ангажовања ученика
- развијање музичке креативности
- развијање способности за импровизацију мелодије

Редни Бр.	Назив теме	Укупан бр. часова за тему	Обрада	Понављање	Систематизација
1.	ЗНАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ	20	9	7	4
2.	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	20	9	8	3
3.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	20	9	10	1

4.	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	12	5	5	2
УКУПАН БРОЈ ЧАСОВА		72	32	30	10

НАСТАВНА ТЕМА	НАЧИНИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ (СТАНДАРДИ)		
		ОСНОВНИ	СРЕДЊИ	НАПРЕДНИ
<u>ЗНАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ</u> - Утврђивање музичког речника у вези са јачином, брзином и постепеним динамичким прелазима –Повисилица -Лествице -Четвороделна подела јединице -Такт 6/8 -Предтакт (узмах)	- аудитивна - дијалoшка -демонстративна -монолошка	- Ученик препознаје основне елементе музичке писмености у складу са Наставним програмом и основне карактеристике певачких гласова. -Препознаје одређене музичке жанрове	-Ученик препознаје основне елементе музичке писмености одређене Наставним програмом, основне карактеристике певачких гласова и разликује вокалне, инструменталне и вокално-инструменталне саставе. - Познаје основне појмове појединих музичких жанрова и народног стваралаштва. -Ученик препознаје основне музичке параметре (темпо, динамику, артикулацију...)	-Ученик зна и разуме елементе музичке писмености у складу са Наставним програмом, -Ученик препознаје основне карактеристике група музичких инструмената. -Познаје основне појмове појединих музичких жанрова, народног стваралаштва и контекст настанка српске народне музике -Ученик разликује музичке елементе у оквиру веће целине-музичког дела

<p><u>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</u> а) ПЕВАЊЕ ПЕСАМА - Народне песме: - Песме засноване на традицији других народа - Ауторске песме:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - аудитивна - дијалогска - демонстративна - монолошка - практичан рад - Певање у групи - Појединачно певање - Свирање у групи 	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик може да пева по слуху једноставније музичке примере - - Познавање и разликовање музичких састава, као и врсте музике. - Препознаје стилску припадност песме - Разликује српску народну музику од фолклорне музике других народа 	<p>За ову тему није предвиђен средњи ниво стандарда</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик може да пева уз тактирање једноставније музичке примере поштујући основне ритмичке вредности темпа, основни динамички распон и партитурне ознаке. - Може да пева у хору или свира у оркестру једноставније песме различитих жанрова. - Уме да изведе игру по избору (народну или класичну). – - Учествоује у школским приредбама.
<p>б) СВИРАЊЕ - Једногласне мелодије</p>	<ul style="list-style-type: none"> - аудитивна - дијалогска - демонстративна - практичан рад - свирање у групи - појединачно свирање 	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик може свира (на неком од Орфових инструмената) - једноставније музичке примере у С-дуру до 8 тактова - Ученик разликује врсте инструмената у оквиру Орфовог инструментарија 	<p>За ову тему није предвиђен средњи ниво стандарда</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик може свира (на неком од Орфових инструмената) - једноставније музичке примере поштујући основне ритмичке вредности темпа, основни динамички распон и партитурне ознаке. - Може да свира у оркестру једноставније песме различитих жанрова.
<p><u>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</u> а) СЛУШАЊЕ ВОКАЛНО-ИНСТРУМЕНТАЛНИХ И ИНСТРУМЕНТАЛНИХ КОМПОЗИЦИЈА - Српски композитори - Европски композитори</p>	<ul style="list-style-type: none"> - аудитивна - дијалогска - демонстративна - мултимедијална пројекција 	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик препознаје основна темпа, динамику и врсту такта слушаног дела, разликује инструментале и вокалне саставе. - На основу слушања музичког примера може да препозна припадност одређеном музичком жанру 	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик познаје основна темпа, динамику, врсту такта у слушаном делу и може да одреди основне карактеристике композиције. - Препознаје вокалне групе и инструменталне саставе. - Може да одреди припадност слушаног примера одређеном жанру и препознаје народно и уметничко стваралаштво. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик препознаје основна темпа, динамику, врсту такта и карактер слушаног дела. - Препознаје инструменталне и вокалне саставе. - Препознаје везу музичког садржаја примера са ванмузичким програмом. - Препознаје одређена дела народног и уметничког музичког стваралаштва, као и фолклорну музику других народа
<p>б) МУЗИЧКИ ОБЛИК - реченица - период - дводелна облик - троделни облик</p>	<ul style="list-style-type: none"> - аудитивна - дијалогска - демонстративна - практичан рад 	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик препознаје музичке облике 	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик препознаје музичке облике - Ученик може да објасни разлике између музичких облика 	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик препознаје музичке форме - Ученик може да објасни разлике између музичких облика - Ученик анализира музичке облике у наученим композицијама
<p>МУЗИЧКО СТВАРЛАШТВО а) ИМПРОВИЗАЦИЈА МЕЛОДИЈЕ НА ЗАДАНИ ТЕКСТ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - дијалогска - демонстративна - аудитивна - практичан рад - рад у групи - појединачни рад - истраживачки рад 	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик може да осмисли једноставну ритмичку пратњу песме коју зна на неком од Орфових инструмената - Ученик може да нацрта или направи једноставне музичке инструменте 	<p>За ову тему није предвиђен средњи ниво стандарда</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик може да осмисли једноставну ритмичку пратњу песме коју зна, и даје запише и одсвира. - Може активно да учествује у компоновању мање музичке целине са наставником. - Ученик може да направи модел инструмената по избору од понуђених инструмената из окружења.

				- Може да осмисли музичку игру (драматизација песме) на основу песме различитих жанрова.
б) ИМПРОВИЗАЦИЈА МЕЛОДИЈЕ НА ЗАДАНИ РИТАМ	-дијалoшка -демонстративна -аудитивна -практичан рад	-Ученик може да осмисли једноставну мелодију на задату ритмичку пратњу		-Ученик може да осмисли једноставну мелодију и да је запише и одсвира. - Може да осмисли музичку игру (драматизација песме) на основу песме различитих жанрова.

ИСТОРИЈА

Циљеви и задаци

Циљ изучавања наставног предмета Историја је развијање историјске свести, културни напредак и хуманистички развој ученика. Циљ наставе Историје је и да допринесе разумевању историјског простора и времена и историјских процеса и токова ,као и развијању националног , европског и светског идентитета и духа толеранције код ученика.

Задаци наставе Историје су да ученици , уочавајући узрочно – последичне везе , разумеју историјске процесе и токове , улогу истакнутих личности у развоју људског друштва и да познају националну и општу историју (политичку , економску , друштвену , културну...) као и историју суседних народа и држава.

Оперативни задаци:

Разумевање појма прошлости;

Упознавање начина и значаја проучавања прошлости;

Разумевање основних одлика праисторије и старог века;

Разумевање основних временских одредница (деценија, век, миленијум)

Оспособљавање за коришћење историјске карте;

Стицање знања о догађајима и личностима који су обележили епоху старог века;

Упознавање са основним одликама античке културе

Редни број	Наставна тема	обрада	утврђивање	систематизација	Укупно
I	УВОД	3	1	-	4

II	ПРАИСТОРИЈА	2	1	-	3
	СТАРИ ВЕК				

НАСТАВНА ТЕМА	НАЧИНИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ (СТАНДАРДИ)		
		основни	средњи	напредни
	СТАРИ ВЕК Стари Рим	6	4	12
УВОД У ИСТОРИЈУ Прошlost (појам, историјски извори...) Време (појам, рачунање...) Историја, наука о прошлости (историја као наука и наставни предмет, подела прошлости, хронолошки и географски оквири Старог века)	-разговор -демонстративна -наративна (монологска) -дијалогска -илустративна -индивидуални -рад у пару -групни рад -писана провера	- Зна дефиницију појма историја, историјски извор, прошlost - Зна да наведе питања на која историја треба да одговори -Именује врсте историјских извора -Зна где се чувају писани, а где материјални историјски извори - Зна дефиницију појмова: век, деценија, миленијум, ера, датум -Уме да напише датум -Зна којим догађајем и када почиње хришћанска и исламска ера -Уме да препозна на једноставним примерима, уз помоћ наставника, временске одреднице - Уме да покаже на линији времена године пре и после нове ере - Зна да именује историјске периоде -Зна да хронолошки поређа историјске периоде	4Примењује знања о врстама ист. извора на датим примерима - Самостално проналази примере ист. извора за одређену врсту извора - На скици дрвета уме самостално да обележи прошlost, садашњост и будућност - Самостално разграничава који се извори чувају у архивама, музејима, библиотекама... -Зна ко је Херодот -Уме самостално да одреди временско раздобље на примерима - Уме да одреди колико је времена прошло између догађаја - Уме да означи године на ленти времена (пне и не) - Уме да унесе дате године на ленту времена (редослед) - Зна да наведе поделу прошлости - Зна да објасни шта је и на основу чега је извршена периодизација прошлости	- Самостално проналази примере ист.извора из породичне и личне историје и сврстава их по категоријама - Уме да објасни зашто историју зовемо учитељицом живота -Уме да процени релевантност ист.извора за историјску науку -Уме да изврши селекцију ист.извора - Уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији, веку припада одређена година) - Зна да одреди од које до које године пне и не трају одређене деценије, векови и миленијуми -Уме да одреди ком делу прошлости и историјском периоду припадају одређене године
Праисторија Основне одлике праисторије	-наративна -дијалогска -илустративна -текстуална -угледни час (амбијентална настава) -групни рад -рад у пару -индивидуални -фронтални -рад у пару -вршњачко учење	- Зна дефиницију (хронолошки оквир-појава писма – IV миленијум п.н.е.) појма праисторија и мит - Именује праисторијска налазишта у Србији: Лепенски Вир и Винчу - Зна да наведе најзначајнија открића праисторије: ватра, точак, метал - На карти, уз помоћ наставника, уме да покаже главна праисторијска налазишта у Србији -Уме у локалном музеју, локалитету покаже историјски извор везан за праисторију	-Уме да објасни поделу праисторије на камено и метално доба и да их хронолошки разврста - Уме да објасни настанак земљорадње, сточарства и занатства у праисторији - Уме самостално, на карти, да покаже главна праисторијска налазишта у Србији -Уме да исприча мит о постанку човека - Зна дефиницију многобожачке религије -Уме у локалном музеју да разврста праисторијске периоде по врсти историјских извора	- Уме да процени и просуди о напретку људског друштва кроз праисторијске периоде:развој привреде, организацију друштва... - Уме да повеже настанак приватне својине са настанком државе и крајем праисторије - Уме самостално да уочи разлику између историјских извора из праисторије и историје из посете локалном музеју
СТАРИ ВЕК - СТАРИ ИСТОК Основна обележја	-разговор -демонстративна -наративна	-Уме да репродукује појам Стари век -Уме хронолошки и просторно да	-Уме да дефинише појам фараон, Уочава и објашњава везе између настанка првих заједница људи и њиховог живота око река и мора (воде)	-Зна ко је Рамзес II -Уме да опише власт владара на подручјима Старог истока

<p>Старог истока Култура народа Старог истока</p>	<ul style="list-style-type: none"> -дијалoшка -илустративна -текстуална -групни рад -рад у пару -индивидуални -фронтални -ИКТ у настави -писмена провера знања (тест) 	<p>дефинише настанак првих држава у долинама Нила, Тигра и Еуфрата (IV миленијум п.н.е) уз помоћ наставника</p> <ul style="list-style-type: none"> -Уме на карти да покаже, уз помоћ наставника, Египат и Нил и Месопотамију, Тигар и Еуфрат -Уме да објасни разлику између појмова роб и робовласник - Зна да наведе титуле владара: цар -Уме да дефинише појам пирамида и да је препозна на слици -Зна да именује политеизам и монотеизам -Уме да објасни разлику између политеизма и монотеизма - Препознаје на примерима врсте писама Старог истока и материјале на којима су писани (пре свега алфабет) -Зна шта је Библија -Зна ко су Јевреји и повезује их са монотеизмом - Јудаизмом и Библијом и Јерусалимом 	<ul style="list-style-type: none"> -Уме да категорише слојеве робовласничког друштва по економским, политичким и социјалним критеријумима - Уме самостално да покаже наведене географске појмове на карти -Зна шта је то Хамурабијев законик -Уме да изанализира поједине чланове Хамурабијевог законика -Уме да објасни настанак алфабета -Уме да упореди Египат и Месопотамију -Зна на карти да покаже Јерусалим - Зна да је синагога верски објект Јевреја 	<ul style="list-style-type: none"> -Зна да препозна на примерима клинопис и хијероглифе -Уме да процени о значају религије и свештенства у управљању државом и у обичном животу
<p>Стари век - Стара Грчка Најстарији период грчке историје Грчки полиси - Спарта и Атина Грчко-персијски ратови и Пелопонески ратови Грчка култура</p>	<ul style="list-style-type: none"> -наративна -дијалoшка -илустративна -текстуална -групни рад -рад у пару -индивидуални -фронтални -ИКТ у настави -стрип или филм 	<ul style="list-style-type: none"> - Уме да пронађе на карти, уз помоћ наставника, Крит, Средоземно море и Малу Азију - Зна да наведе појмове колонија и колонизација, еп -Зна ко је Хомер и зна да именује његова дела -Зна да објасни појмове полис, колонизација, аристократија, демократија, уз помоћ наставника -Зна ко је Перикле -Зна да именује најзначајније полисе: Спарту и Атину и да их покаже на карти -Препознаје грчке полисе као робовласничке -Зна да именује Грке, народ који је створио полисе - Зна када су били Грчко-персијски ратови (½ V в. п.н.е.) -Уз помоћ наставника уме да покаже на карти Атину, Спарту, Персију -Зна да именује победнике Грчко-персијских ратова и Пелопонеског рата, уз помоћ наставника 	<ul style="list-style-type: none"> -Уме да објасни називе: Илијада, Одисеја, Тројански рат, Ахил, Херакле, -Уме на карти да покаже Троју и Микену - Уме самостално да опише бар два мита из овог периода - Уме да упореди, уз помоћ наставника, Спарту и Атину (државно, друштвено уређење, савези, територија) -Уме на карти да покаже: најважније битке Грчко-персијских ратова - Зна, уз помоћ наставник, да опише Грчко-персијски и Пелопонески рат (431-404.г.п.н.е.); узроке и последице - На примеру Леониде, уме да уочи елементе патриотизма и храбрости -Зна победнике оба рата - Зна ко су Херодот и Тукидид - Зна да опише Олимпијске игре, уз помоћ наставника - Разликује Олимп, Олимпију и 	<ul style="list-style-type: none"> - Уме да покаже путеве грчке колонизације - Зна који појмови су се до данас задржали из овог периода историје - Уме целовито да објасни државно уређење Атине: архонти, народна скупштина, ареопаг и друштвено уређење Атине: аристократија и демос - Уме самостално да упореди Спарту и Атину - Уме да на основу ист.извора анализира тактику и стратегију, предности и мане грчке и персијске војске - Уме да анализира моћ Атинског поморског савеза и Пелопонеског савеза - Зна кад је била Маратонска битка и уме да је опише - Зна да објасни узроке и последице Грчко-персијских и Пелопонеских ратова - Зна када су организоване прве

		<ul style="list-style-type: none"> -Зна да објасни појмове: филозофија, Олимпијске игре, политеизам, мит, уз помоћ наставника -Зна да именује грчке богове: Зевса, Херу, Атину, Посејдона - Уме да одреди век када су се организовале прве ОИ - Зна да именује грчко писмо (алфабет) 	<ul style="list-style-type: none"> Олимпијаду - Уме да израчуна колико је година прошло од првих ОИ -Зна да наведе стилове у грчкој архитектури: дорски, јонски и коринтски и да их препозна на сликама 	<ul style="list-style-type: none"> ОИ (776. г. п.н.е.) -Уме да опише самостално ОИ (трајање, учешће, Зевс, ловоров венац) -Препознаје у садашњости остатке грчке архитектуре и културе (алфабет, ОИ, науке: историја, филозофија, драма...)
Стари век-хеленистичко доба и његова култура	<ul style="list-style-type: none"> -наративна -дијалогска -илустративна -текстуална -групни рад -рад у пару -индивидуални -фронтални -стрип или филм -писмена провера 	<ul style="list-style-type: none"> -Зна да покаже на карти Балканско полуострво, Персију -Зна ко је и када је владао Александар Велики (336-323г.п.н.е.) -Препознаје да је за Александра Македонског везан појам хеленизам -Зна дефиницију хеленистичке културе 	<ul style="list-style-type: none"> -Зна да опише владавину Александра Македонског -Зна на слици да препозна мозаик и именује га - Уме да покаже на карти ширење Александрове државе -Зна да објасни појам хеленистичке културе 	<ul style="list-style-type: none"> -Зна да опише битку код Гаугамеле - Зна да покаже на карти Александрију и зна зашто је важна - Уме да повеже и самостално исприча слабљење грчких полиса у међусобним ратовима, ширење Македонске државе, стварање хеленистичке културе, распад Александрове државе -Уме да покаже поделу Александрове државе на карти
Стари век-стари Рим Постанак Рима Рим, светска сила Старог века Рим у доба Царства Пад Западног Римског царства Римска култура Хришћанство	<ul style="list-style-type: none"> -наративна -дијалогска -илустративна -текстуална -стрип или филм -групни рад -рад у пару -индивидуални -фронтални -ИКТ у настави -подстицање саморегулисаних учења -писмена провера знања (тест) 	<ul style="list-style-type: none"> - Зна на карти да покаже: Италију и Рим -Зна да прочита, на ленти времена, периоде римске историје - Зна дефиницију појма Република - Зна да именује Сенат и Народну скупштину, као главне органе власти у Римској републици - Зна дефиницију Провинције - Зна ко је Гај Јулије Цезар - Зна да опише римску војску на основу слике војника - Зна да покаже територију Римске државе у њеном највећем обиму - Уме да именује и разликује роба и робовласника - Зна шта је то Трајанова табла - Зна да покаже, уз помоћ наставника, на карти: Сингидунум, Наисус, Сирмијум, Гамзиград, Константинопољ - Зна ко су, уз помоћ наставника: Гај Јулије Цезар, Октавијан Август и Константин Велики (306-337) - Зна да наведе хронолошке одреднице Римског царства 	<ul style="list-style-type: none"> - Зна како се зове полуострво где је настала Римска држава и како се зове држава која се данас тамо налази - Зна хронолошки прецизно када је било оснивање Рима: 753.г.п.н.е. - На ленти времена уме да хронолошки одреди периоде Римске историје -Уме да опише, уз помоћ наставника, уређење римске републике - Зна где се налази Картагина - Зна, уз помоћ наставника, да опише Пунске ратове (Ко ратује? Узрок? Ток? Време?) -Са карте зна да прочита називе римских провинција - Зна у основним цртама да опише ширење Римске државе - Зна да објасни зашто је Рим најразвијенија робовласничка држава Старог века - Зна ко су: Октавијан Август и Константин Велики (306-337) и у чему је њихов значај - Зна на карти да покаже: Римске 	<ul style="list-style-type: none"> -Зна да опише друштвено уређење Рима: патрицији и плебејци - Уме да упореди друштвена уређења држава Старог века, које су раније учили - Зна ко су конзули - Уме да опише значај Народне скупштине и Сената у Римској републици - Зна да објасни појам Пирова победа - Зна да објасни зашто је Рим најразвијенија робовласничка држава Старог века - Зна да покаже на карти битку код Кане 216.г.п.н.е и да објасни њен значај. - Зна ко је Ханибал -Са карте зна да прочита називе римских провинција и повеже их са именима данашњих држава, које се ту налазе - Зна да објасни зашто је Рим најразвијенија робовласничка држава Старог века

		<p>-Зна да наведе Римске провинције на тлу Србије, уме, уз помоћ наставника, да их прочита са карте</p> <p>- Зна хронолошки прецизно годину и век када је био пад Западног Римског царства (476.г)</p> <p>- Зна да објасни ко су варвари и шта је то Велика сеоба народа</p> <p>- Зна ко су Хуни</p> <p>- Зна да примени појам политеизам на примеру римске религије</p> <p>- Зна да именује главне римске богове: Јупитера, Марса и Венеру</p> <p>- Повезује Хришћанство са монотеизмом</p> <p>- Зна ко је оснивач хришћанства (Исус Христос)</p> <p>-Зна да покаже на карти Јерусалим</p> <p>- Зна ко су апостоли и јеванђелисти и у чему је њихов значај</p> <p>- Зна да именује свету књигу хришћана (Библија) и из чега се састоји (Стари и Нови завет)</p> <p>- Зна да препозна симболе хришћанства</p>	<p>провинције на тлу Србије и значајније римске градове на тлу Србије</p> <p>- Зна да објасни појам романизација и да у садашњем времену препозна њене трагове</p> <p>- Зна да објасни од када до када траје Римско царство и како смо поделили тај период</p> <p>- Зна да објасни разлоге за поделу Римског царства крајем IV в и да је покаже на карти</p> <p>-Зна ко су Вандалаи и уме да објасни њихову улогу у пропадању Царства</p> <p>-Зна да објасни узроке пропадања Римског царства</p> <p>- Зна ко је Тацит и у чему је његов значај</p> <p>-Уме да препозна остатке римске културе на сликама (Колосеум, аквадукт, латиница, славолуци...)</p> <p>-Зна да објасни појам романизација</p> <p>- Зна да објасни зашто су били прогони хришћана</p> <p>- Зна хронолошки прецизно када и којим документом је признато хришћанство (Милански едикт 313.г.)</p> <p>-Зна да опише живот и делатност Исуса Христа</p>	<p>-Зна самостално да опише Пунске ратове</p> <p>- Зна ко је Трајан и у чему његов значај</p> <p>- Зна када је основан Константинопољ (330.г)</p> <p>- Уз помоћ карте, може да именује државе, које се данас налазе на местима некадашњих римских провинција, као и градове, који су настали на местима некадашњих римских градова на Балкану</p> <p>- Уме да објасни зашто се један период Римског царства зове принципат, а зашто други доминат</p> <p>- Зна којим догађајем и када је почела Велика сеоба народа (Пролазак Хуна кроз Врата народа 375.г.)</p> <p>- Зна ко су Готи и какав је њихова улога у пропадању Римског царства</p> <p>- Зна да упореди основне грчке и римске богове</p> <p>- Уме да препозна елементе римске културе у календару, именима планета</p> <p>-Зна који владар је и када признао хришћанство у Римском царству</p> <p>- Уме да објасни значај Божића и Васкрса за хришћане</p>
--	--	--	--	---

ГЕОГРАФИЈА

Сврха програма Географије

Географија је обавезан наставни предмет и изучава се у другом образовном циклусу обавезног образовања и васпитања. Географска знања су значајна компонента опште културе сваког човека. Ученици кроз овај предмет упознају основне објекте, појаве и процесе у простору, њихове узрочно – последичне везе и на основу тога изграђују сопствено географско мишљење о свом завичају, држави, континенту и свету као целини. Настава Географије оспособљава ученике да користе географску карту, раде на терену и самостално проналазе и анализирају изворе географских информација. Кроз стечена знања ученици изграђују свест о значају свих геосфера као еколошког оквира за живот на Земљи и формирају одговоран однос према животној средини. Улога Географије огледа се и у развијању толерантног става према различитим народима, њиховим културама и начину живота.

Циљ наставе географије

Циљ наставе географије је усвајање знања о природногеографским и друштвеногеографским објектима, појавама и процесима и њиховим међусобним везама и односима у међупростору. Настава географије треба да допринесе стварању реалне и исправне слике о свету као целини и месту и улози наше државе у свету.

Задаци наставе географије су вишеструки. Настава географије треба да допринесе:

- Стицању знања о основним објектима, појавама и процесима у васиони;
- Картографском описмењавању, употреби географских карата и других извора информација у процесу учења и истраживања у свакодневном животу;
- Стицање знања о објектима, појавама и процесима у географском омотачу Земље и у непосредном окружењу;
- Разумевању узрочно-последичне повезаности појава и процеса у географском омотачу;
- Развијању географског мишљења заснованог на повезаности и међуусловљености географских појава и процеса у простору и времену;
- Развијању естетских опажања и осећања проучавањем и упознавањем природних и других феномена у геопростору;

Развијање ставова о превентиви, заштити и унапређењу животне средине..

Редни број наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	Број часова по теми	Обрада	Остали типови часова
1.	ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА	1	1	
2.	ВАСИОНА И ЗЕМЉА	5	3	2
3.	ПЛАНЕТА ЗЕМЉА			
3.1.	Облик и Земље и структура њене површине	3	2	1
3.2.	Земљина кретања	3	2	1
3.3.	Унутрашња грађа и рељеф Земље	11	7	4
3.4.	Ваздушни омотач Земље	5	3	2
3.5.	Воде на Земљи	5	3	2
	Биљни и животињски свет на Земљи	3	2	1
	Укупно	36	23	13

ОБЛАСТ / ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА	<ul style="list-style-type: none"> – повеже постојећа знања о природи и друштву са географијом као науком; – повеже географска знања о свету са историјским развојем људског друштва и научно-техничким прогресом; – на примерима покаже значај учења географије за свакодневни живот човека; 	<p>Ширење географских хоризоната и велика географска открића.</p> <p>Одговорност човека према планети Земљи.</p>

		<ul style="list-style-type: none"> – разликује одговорно од неодговорног понашања човека према природним ресурсима и опстанку живота на планети Земљи; 	
	ВАСИОНА	<ul style="list-style-type: none"> – разликује појмове васиона, галаксија, Млечни пут, Сунчев систем, Земља; – објасни и прикаже структуру Сунчевог система и положај Земље у њему; – разликује небеска тела и наводи њихове карактеристике; □ одреди положај Месеца у односу на Земљу и именује месечеве мене; 	<p>Васиона, галаксија, Млечни пут, звезде, сазвезђа.</p> <p>Сунчев систем: Сунце, планете, сателити, Месец, месечеве мене, астероиди, комете, метеори .</p>
	Облик Земље и структура њене површине	<ul style="list-style-type: none"> - помоћу глобуса опише облик Земље и наведе доказе о њеном облику; – помоћу карте опише распоред копна и воде на Земљи и наведе називе континента и океана; – примерима објасни деловање Земљине тежине на географски омотач; 	Облици димензије Земље, распоред копна и водена Земљи. Сила Земљине тежине, глобус, екватор, полови.
	Земљина кретања	<ul style="list-style-type: none"> – разликује и објасни Земљина кретања и њихове последице; – повеже смер ротације са сменом дана и ноћи; □ повеже нагнутост земљине осе са различитом осветљеношћу површине Земље; – повеже револуцију Земље са сменом годишњих доба на северној и јужној полулопти и појавом топлотних појасева; 	Ротација Земље и последица ротације: смена обданице и ноћи, привидно кретање Сунца, локално време. Револуција Земље и последице револуције: неједнака дужина обданице и ноћи током године, смена годишњих доба, календар, топлотни појасеви.
		<ul style="list-style-type: none"> – разликује деловање унутрашњих сила (сила Земљине тежине, унутрашња топлота Земље); – разликује основне омотаче унутрашње грађе Земље; – наведе спољашње силе (ветар, вода) Земље; 	Постанаки унутрашња грађа Земље, литосферне плоче: кретање плоча, промена

ПЛАНЕТА ЗЕМЉА	Унутрашња грађа и рељеф Земље	<ul style="list-style-type: none"> – помоћу карте и цртежа опише начине и последице кретања литосферних плоча (вулканизам, земљотреси, набирање и раседање); – разликује хипоцентари епицентар и наведе турсне зоне у свету и у Србији; – наведе поступке које ће предузети за време земљотреса; – опише процес вулканске ерупције и њене последице; – помоћу фотографија или узорка стена разликује основне врсте стена, опишује њихов настанак и наводи примере за њихово коришћење; – помоћу карте, цртежа и мултимедија објашњава настанак планина и низија и разликује надморску и релативну висину; – разликује ерозивне и акумулативне процесе; – наведе примере деловања човека на промене у рељефу (броне, насипи, копови); 	<p>положаја континента. Вулканизми земљотреси: елементи, настанак, зоне појава у свету и Србији, последице и шта радити у случају земљотреса.</p> <p>Стене: магматске, седиментне, метаморфне.</p> <p>Постанак рељефа процесима набирања и раседања, планине, низије, надморска и релативна висина.</p> <p>Обликовање рељефа дејством воде (радом река, таласа, леда, растварање стена) и ветра.</p> <p>Човек и рељеф (позитивни и негативни утицаји).</p>
	Ваздушни омотач Земље	<ul style="list-style-type: none"> – опише структуру атмосфере; – наведе временске промене које се дешавају у тропосфери (ветрови, падавине, облаци, загревање ваздуха...); – разликује појам времена од појма клима; – наведе климатске елементе и чиниоце и основне типове климе; – графички представи читак климатске елементе (клима дијаграм) користећи ИКТ; – користи дневне метеоролошке извештаје из медија и планира своје активности у складу са њима; ☐ наводи примере утицаја човека на загађење атмосфере и предвиђа последице таквог понашања; ☐ наводи примере о утицају 	<p>Атмосфера (састав, структура и значај).</p> <p>Време и клима: климатски елементи и појаве (температура, притисак, влажност ваздуха, падавине, облачност, ветар).</p> <p>Климатски чиниоци, основни типови климе.</p> <p>Човеки клима</p>

		атмосферских непогода на човека (екстремне температуре и падавине, град, гром, олуја);	(атмосферске непогоде, утицај човека на климу).
	Воде на Земљи	<ul style="list-style-type: none"> – уочава и разликује на географској карти океане, већамора, заливе и мореузе; □ наведе и опише својства морске воде; – помоћу карте прави разлику између речне мреже и речног слива; – наведе и опише елементе реке (извор, ушће, различити падови на речном току); – разликује типове језерских басена према начину постанка; – наведе узроке настанка поплава и бујица и објасни последице њиховог дејства; – наведе поступке које ће предузети за време поплаве и након ње; – наведе примере утицаја човека на загађивање вода и предвиђа последице таквог понашања; 	<p>Светско море и његова хоризонтална подела, својства морске воде (сланост, температура, боја, провидност), кретање морске воде (таласи, цунами, плима и осека, морске струје).</p> <p>Воде на копну: подземне воде и извори, реке, језера и ледници.</p> <p>Човеки вода – поплаве и бујице, заштита вода од загађења.</p>
	Билни и животињски свет на Земљи	<ul style="list-style-type: none"> – помоћу карте повеже климатске услове са распрострањеношћу живог света на Земљи; – помоћу карте наведе природне зоне и карактеристичан живи свет у њима; – опише утицај човека на изумирање одређених биљних и животињских врста; – наведе примере за заштиту живог света на Земљи 	<p>Распрострањање биљног и животињског света на Земљи.</p> <p>Угроженост и заштита живог света</p>

МАТЕМАТИКА

Циљеви и задаци

Ученике треба оспособити:

- да формирају и графички приказују скупове и њихове подскупове, изводе скуповне операције и правилно употребљавају одређене знакове.
- препознају геометријске фигуре: права(нормалне и паралелне), дуж, полуправа, раван, кружница, круг и друго),као и неке односе међу њима.
- упознају углове уз трансверзалу паралелних правих,углове са паралелним и нормалним крацима,суплементне и комплементне углове.
- упознају дељивост и основна правила дељивости природних бројева ,одређују најмањи заједнички садржалац и највећи заједнички делилац,као и примена дељивости у конкретним проблемским ситуацијама
- схвате појам разломака ,записивање разломка на разне начине , упоређују разломке, илуструју на бројевној правој, стекну знање у извођењу основних операција са разломцима,да примене бројеве и бројевне изразе у конкретним проблемским ситуацијама.
- могу да читају ,состављају и израчунавају мање сложене бројевне изразе.Умеју да реше једноставније једначине и неједначине у вези са разломцима.
- упознају осу симетрију и њена својства,као и да умеју да изводе конструкције симетрале дужи,симетрале угла и нормале на дату праву кроз дату тачку

Р/б	Наставна тема	Укупан број часова	Број часова обраде	Број часова вежбе
1.	ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ДЕЉИВОСТ БРОЈЕВА 1	25	11	14
2.	ОСНОВНИ ПОЈМОВИ ГЕОМЕТРИЈЕ	17	9	8
3.	ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ДЕЉИВОСТ БРОЈЕВА 2	9	4	5
4.	УГАО	17	7	10
5.	РАЗЛОМЦИ 1	20	11	9
6.	ОСНА СИМЕТРИЈА	13	6	7
7.	РАЗЛОМЦИ 2	35	17	18
8.	ПИСМЕНИ ЗАДАЦИ СА ИСПРАВКАМА	8	-	8
	Укупно	144	63	81

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ДЕЉИВОСТ	<p>израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева);</p> <ul style="list-style-type: none"> - реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева); - примени правила дељивости са 2, 3, 4, 5, 9, 25 и декадним јединицама; - разликује просте и сложене бројеве и растави број на просте чиниоце; - одреди и примени НЗС и НЗД; - изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке; - правилно користи речи и, или, не, сваки у математичко-логичком смислу; 	<p>Први део</p> <p>Својства операција сабирања, множења, одузимања и дељења у скупу \mathbb{N}_0.</p> <p>Дељење са остатком у скупу \mathbb{N}_0 (једнакоста $a = bq + r, 0 \leq r < b$).</p> <p>Својства дељивости; чиниоци и садржаоци природног броја.</p> <p>Дељивост са 2, 5 и декадним јединицама.</p> <p>Дељивост са 4 и 25.</p> <p>Дељивост са 3 и 9.</p> <p>Скупови и скуповне операције: унија, пресек и разлика.</p> <p>Други део</p>

		<p>Прости и сложени бројеви. Ератостеново сито.</p> <p>Растављање природних бројева на просте чиниоце.</p> <p>Заједнички делилац и највећи заједнички делилац. Еуклидов алгоритам за налажење НЗД.</p> <p>Заједнички садржалац и најмањи заједнички садржалац. Веза између НЗД и НЗС.</p>
ОСНОВНИ ПОЈМОВИ ГЕОМЕТРИЈЕ	<p>- анализира односе датих геометријских објеката и запише их математичким писмом;</p> <p>- опише основне појмове у вези са кругом (центар, полупречник, тангента, тетива) и одреди положај тачке и праве у односу на круг;</p> <p>- нацрта праву паралелну датој правој користећи геометријски прибор;</p> <p>- упореди, сабира и одузима дужи, конструктивно и рачунски;</p> <p>- преслика дати геометријски објекат централном симетријом и транслацијом,</p> <p>- правилно користи геометријски прибор;</p>	<p>Тачке и праве; односи припадања и распореда.</p> <p>Однос правих у равни; паралелност.</p> <p>Мерење дужине и једнакост дужи.</p> <p>Кружница и круг. Кружница и права.</p> <p>Преношење и надовезивање дужи.</p> <p>Централна симетрија.</p> <p>Вектор и транслација.</p>
	<p>- идентификује врсте и опише својства углова (суседни, упоредни, унакрсни, углови на трансверзали, углови са паралелним крацима) и примени њихове узајамне односе;</p> <p>- нацрта праву нормалну на дату праву користећи геометријски прибор;</p>	<p>Угао, централни угао; једнакост углова.</p> <p>Надовезивање углова (суседни углови, конструктивно упоређивање, сабирање и одузимање углова).</p>

<p>УГАО</p>	<p>- измери дати угао и нацрта угао задате мере;</p> <p>- упореди, сабере и одузме углове рачунски и конструктивно,</p> <p>- реши једноставан задатак применом основних својства паралелограма (једнакост наспрамних страница и</p>	<p>Упоредни углови; врсте углова.</p> <p>Мерење углова, сабирање и одузимање мере углова.</p> <p>Угао између две праве; нормалне праве; унакрсни углови.</p>
	<p>наспрамних углова);</p>	<p>Углови на трансверзали.</p> <p>Транслација и углови.</p>

<p>РАЗЛОМЦИ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - прочита, запише, упореди и представи на бројевној полуправој разломке и децималне бројеве и преводи их из једног записа у други; - одреди месну вредност цифре у запису децималног броја, - заокружи број и процени грешку заокругљивања; - израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину; - реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину; - одреди проценат дате величине; - примени размеру у једноставним реалним ситуацијама; - примени аритметичку средину датих бројева; - сакупи податке и прикаже их табелом и кружним дијаграмом и по потреби користи калкулатор или расположиви софтвер; 	<p style="text-align: center;">Први део</p> <p style="text-align: center;">Појам разломка облика a/b ($a, \in N$).</p> <p style="text-align: center;">Придруживање тачака бројевне полуправе разломцима.</p> <p style="text-align: center;">Проширивање, скраћивање и упоређивање разломака.</p> <p style="text-align: center;">Децимални запис броја и превођење у запис облика a/b ($b \neq 0$). Упоредивање бројева у децималном запису.</p> <p style="text-align: center;">Заокругљивање бројева.</p> <p style="text-align: center;">Други део</p> <p style="text-align: center;">Основне рачунске операције с разломцима (у оба записа) и њихова својства. Изрази.</p> <p style="text-align: center;">Једначине и неједначине у скупу разломака.</p> <p style="text-align: center;">Трећи део</p> <p style="text-align: center;">Примене разломака (проценти, аритметичка средина, размера). Основна неједнакост $p < (p+q)/2 < q$.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - идентификује осносиметричну фигуру и одреди њену осу симетрије; - симетрично преслика тачку, дуж и једноставнију фигуру користећи 	<p>Осна симетрија у равни и њене особине.</p> <p>Оса симетрије фигуре.</p>

ОСНА
СИМЕТРИЈА

геометријски прибор;

- конструише симетралу дужи, симетралу
угла и примењује њихова својства;

- конструише праву која је нормална на
дату праву или паралелна датој прави.

Симетрала дужи и
конструкција нормале.

Симетрала угла.

БИОЛОГИЈА

Циљ		Циљ наставе и учења биологије је да ученик изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином и биолошких процеса развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.							
Број теме	Назив теме	Садржај теме	Број часова			Исходи – по завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Начини и поступци остваривања програма (облици, методе, активности ученика и наставника...)	Корелација	Планирани начини праћења и вредновања
			Ук	О	У				
1.	Порекло и разноврсност живота	<p>Жива бића, нежива природа и биологија.</p> <p>Особине живих бића: ћелијска грађа, исхрана, дисање, излучивање, надражљивост, покретљивост, размножавање, раст и развиће. Једноћелијски и вишећелијски организми.</p> <p>Основе класификације: главни (морфолошки) карактери и особине важне за класификацију.</p> <p>Формирање скупова карактера који се уклапају једни у друге (груписање живих бића).</p> <p>Исхрана. Храна као извор енергије и градивних супстанци потребних за обављање свих животних процеса.</p> <p>Дисање као размена гасова у различитим срединама.</p> <p>Излучивање. Надражљивост.</p> <p>Покретљивост– кретање.</p> <p>Размножавање: бесполно и полно.</p> <p>Раст и развиће. Дужина живота.</p> <p>Промене које човек пролази током развића; пубертет и полна зрелост.</p>	34	16	18	<p>– истражује особине живих бића према упутствима наставника и води рачуна о безбедности током рада;</p> <p>– групише жива бића према њиховим заједничким особинама;</p> <p>– одабира макро-морфолошки видљиве особине важне за класификацију живих бића;</p>	<p><i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.</p>	Географија, ликовна култура, историја, математика, физичко и здравствено васпитање, техника и технологија	Иницијални тест, учествовање у разговору, прикупљање информација из различитих извора, свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, рад у групи, рад у пару, пројекти, ПП презентације, есејско излагање

2.	Јединство грађе и функције као основа живота	<p>Живот у воденој и копненој средини – изглед, прилагођености на начин живота.</p> <p>Живот у води – изглед, прилагођености на начин живота.</p> <p>Живот на копну – изглед, прилагођености на начин живота.</p> <p>Живот под земљом – изглед, прилагођености на начин живота.</p>	11	5	6	<p>– идентификује основне прилагођености спољашње грађе живих бића на услове животне средине, укључујући и основне односе исхране и распрострањење;</p> <p>– једноставним цртежом прикаже биолошке објекте које посматра и истражује и означи кључне детаље</p>	<p><i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.</p>	Географија, ликовна култура, техника и технологија, српски језик	Учествовање у разговору, прикупљање информација из различитих извора, свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, рад у групи, рад у пару, пројекти, ПП презентације, есејско излагање
----	--	---	----	---	---	---	---	--	--

3.	Наслеђивање и еволуција	<p>Преношење особина са родитеља на потомке.</p> <p>Разлике родитеља и потомака.</p> <p>Разлике полног и бесполног размножавања у настанку варијабилности.</p> <p>Јединке унутар једне врсте се међусобно разликују (варијабилност)</p> <p>– узроци варијабилности:</p> <p>Наслеђивање и утицај средине на развиће сваке јединке.</p> <p>Варијабилност организама унутар врсте је предуслов за еволуцију.</p>	7	3	4	<p>– прикупља податке о варијабилности организама унутар једне врсте, табеларно и графички их представља и изводи једноставне закључке;</p> <p>– разликује наследне особине и особине које су резултат деловања средине, на моделима из свакодневног живота;</p> <p>– поставља једноставне претпоставке, огледом испитује утицај срединских фактора на ненаследне особине живих бића и критички сагледава резултате;</p> <p>– користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и прикупљању резултата</p>	<p><i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.</p>	<p>Географија, ликовна култура, математика, физичко и здравствено васпитање, техника и технологија, српски језик</p>	<p>Учествовање у разговору, прикупљање информација из различитих извора, свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, рад у групи, рад у пару, пројекти, ПП презентације, есејско излагање</p>
----	-------------------------	---	---	---	---	---	---	--	---

4.	Живот у екосистему	<p>Жива бића из непосредног окружења.</p> <p>Позитиван и негативан утицај људи на жива бића и животну средину.</p> <p>Заштита живих бића и животне средине.</p> <p>Пројекат очувања природе у мом крају.</p> <p>Дивље животиње као кућни љубимци</p> <p>Значај врста за човека (самоникло јестиво, лековито, отровно биље; животиње као храна и могући преносиоци болести, отровне животиње)</p>	12	4	8	<p>– доведе у везу промене у спољашњој средини (укључујући утицај човека) са губитком разноврсности живих бића на Земљи;</p> <p>– направи разлику између одговорног и неодговорног односа према живим бићима у непосредном окружењу;</p> <p>– предлаже акције бриге о биљкама и животињама у непосредном окружењу,</p> <p>– илуструје примерима деловање људи на животну средину и процењује последице таквих дејстава</p>	<p><i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.</p>	Географија, Техника и технологија	Кроз усмене одговоре, активност на часу, самосталан рад, рад у групи, контролне вежбе и писмене задатке
----	--------------------	--	----	---	---	--	---	-----------------------------------	---

5.	Човек и здравље	Здрава исхрана и унос воде. Енергетски напаци. Штетност дуванског дима и психоактивних супстанци. Физичка активност и здравље. Промене у пубертету и последице прераног ступања у сексуалне односе.	8	4	4	- идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања	<p><i>Облици рада:</i> фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</p> <p><i>Методе рада:</i> метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.</p> <p><i>Активност наставника:</i> мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.</p> <p><i>Активности ученика:</i> слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.</p>	Географија, ликовна култура, физичко и здравствено васпитање, техника и технологија, српски језик	Учествовање у разговору, прикупљање информација из различитих извора, свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, рад у групи, рад у пару, пројекти, ПП презентације, есејско излагање, завршни тест
----	-----------------	---	---	---	---	---	---	---	--

Начин остваривања програма (методe и технике)

Програмски садржаји биологије резултат су захтева времена, најновијих достигнућа у науци и примерени су развојним способностима ученика.

Наставне теме су логички распоређене, а обрађују садржаје из биологије-ботанике и пружају ученицима основна знања за брже и лакше разумевање градива.

Приликом израде планова рада (глобалног и оперативног) треба предвидети око 60% часова за обраду новог градива и око 40% за друге типове часова, укључујући и излазак у природу. Излазак у природу подразумева поред посматрања и праћења природних појава и процеса и прикупљање биљака за "заједнички хербар" (по десетак најтипичнијих биљака из околности).

Концепција програма пружа широке могућности за примену различитих наставних метода, као и употребу информационих технологија. Избор наставних метода зависи од циља и задатка наставног часа и опремљености кабинета. Избор облика рада је препуштен наставнику. Наставници треба да препознају различите нивое знања ученика; да настије да побољшају квалитет и проверавају резултате учења.

наставник за припрему рада на часу треба да користи уџбеник одобрен од стране Министарства просвете и спорта и да се усавршава пратећи акредитоване семинаре и најновију стручну литературу.

ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

Циљ наставе и учења технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.

Р/б	Наставна тема	Број часова обраде	Број часова обраде/ вежбе	Број часова вежбе	Комбиновани	Укупно
1.	ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	5			1	6
2.	САОБРАЋАЈ	2	12			14
3.	ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	2	14			16
4.	РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА	6	2	12		20
5.	КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ	2	2	12		16
	Укупно	17	30	24	1	72

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
<p style="text-align: center;">1. ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> – описује улогу технике, технологије и иновација у развоју заједнице и њихово повезивање – разликује основна подручја човековог рада, производње и пословања у техничко-технолошком подручју – наводи занимања у области технике и технологије – процењује сопствена интересовања у области технике и технологије – организује радно окружење у кабинету – правилно и безбедно користи техничке апарате и ИКТ уређаје у животном и радном окружењу 	<p>Појам, улога и значај технике и технологије на развој друштва и животног окружења.</p> <p>Подручја човековог рада и производње, занимања и послови у области технике и технологије.</p> <p>Правила понашања и рада у кабинету.</p> <p>Организација радног места у кабинету и примена мера заштите на раду.</p> <p>Коришћење техничких апарата и ИКТ уређаја у животном и радном окружењу.</p>
<p style="text-align: center;">2. САОБРАЋАЈ</p>	<ul style="list-style-type: none"> – процени како би изгледао живот људи без саобраћаја – класификује врсте саобраћаја и саобраћајних средстава према намени – наводи професије у подручју рада саобраћај – направи везу између савременог саобраћаја и коришћења информационих технологија – разликује безбедно од небезбедног понашања пешака, возача бицикла и дечијих возила – правилно се понаша као пешак, возач бицикла и дечијих возила у саобраћају – користи заштитну опрему за управљање бициклом и дечијим возилима – аргументује неопходност коришћења сигурносних појасева на предњем и задњем седишту аутомобила и увек их користи као путник – повеже место седења у аутомобилу са узрастом ученика – одговорно се понаша као путник у возилу – показује поштовање према другим учесницима у саобраћају – анализира симулирану саобраћајну незгоду на рачунару и идентификује ризично понашање пешака и возача бицикла 	<p>Улога, значај и историјски развој саобраћаја.</p> <p>Врсте саобраћаја и саобраћајних средстава према намени.</p> <p>Професије у подручју рада саобраћај.</p> <p>Употреба информационих технологија у савременом саобраћају</p> <p>Саобраћајна сигнализација – изглед и правила поступања.</p> <p>Правила и прописи кретања пешака, возача бицикла и дечијих возила (ролери, скејт, тротинет) у саобраћају – рачунарска симулација и саобраћајни полигон.</p> <p>Обавезе и одговорност деце као учесника у саобраћају.</p> <p>Заштитна опрема потребна за безбедно управљање бициклом и дечијим возилима.</p>

<p style="text-align: center;">3. ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ</p>	<ul style="list-style-type: none"> – самостално црта скицом и техничким цртежом једноставан предмет – правилно чита технички цртеж – преноси податке између ИКТ уређаја – примењује основне поступке обраде дигиталне слике на рачунару – користи програм за обраду текста за креирање документа са графичким елементима – користи Интернет сервисе за претрагу и приступање онлине ресурсима – преузима одговорност за рад – представи идеје и планове за акције које предузима користећи савремену информационо-комуникациону технологију и софтвер 	<p>Прибор за техничко цртање (оловка, гумица, лењир, троугаоници, шестар). Формати цртежа (А3, А4). Размера.</p> <p>Типови и дебљине линија (пуна дебела линија; пуна танка линија; пуна танка линија извучена слободном руком; непрекидана танка линија; црта-тачка-црта танка линија).</p> <p>Геометријско цртање (цртање паралелних правих, цртање нормале на дату праву, цртање углова помоћу лењира и троугаоника).</p> <p>Елементи котирања (помоћна котна линија, котна линија, показна линија, котни завршетак, котни број – вредност).</p> <p>Цртање техничког цртежа са елементима (типови линија, размера и котирање).</p> <p>Пренос података између ИКТ уређаја (рачунар, таблет, смартпхоне, дигитални фотоапарат).</p> <p>Апликација за дигиталну обраду слике. Операције подешавања осветљености и контраста слике. Промена величине/резулације слике, издвајање дела слике.</p> <p>Креирање документа у програму за обраду текста.</p> <p>Форматирање текста, уметање слике и графике.</p> <p>Интернет претрага и приступ онлине ресурсима.</p>
<p style="text-align: center;">4. РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА</p>	<ul style="list-style-type: none"> – повезује својства природних материјала са применом – објасни технологије прераде и обраде дрвета, производњу папира, текстила и коже – сече, спаја и врши заштиту папира, текстила, коже и дрвета – правилно и безбедно користи алате и прибор за ручну механичку обраду (маказе, моделарска тестера, брусни папир, стега) – направи план израде једноставног производа и план управљања отпадом – самостално израђује једноставан модел 	<p>Природни ресурси на Земљи: енергија и материјали.</p> <p>Управљање отпадом (рециклажа; заштита животне средине).</p> <p>Врсте, својства и примена природних материјала.</p> <p>Технологија прераде и обраде дрвета.</p> <p>Технологија прераде и обраде коже.</p> <p>Текстилна технологија.</p> <p>Технологија производње папира.</p> <p>Поступци ручне обраде и спајања папира, текстила, коже и дрвета – сечење/резање, спајање (лепљење) и заштита (лакирање).</p> <p>Коришћење алата и прибора за ручну обраду и спајање наведених материјала – маказе, моделарска тестера, брусни папир, стега.</p>
<p style="text-align: center;">5. КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> – самостално проналази информације потребне за израду предмета/модела користећи ИКТ и Интернет сервисе – одабира материјале и алате за израду предмета/модела – мери и обележава предмет/модел – ручно израђује једноставан предмет/модел користећи 	<p>Израда предмета/модела ручном обрадом и спајањем папира и/или дрвета, текстила, коже коришћењем одговарајућих техника, поступака и алата.</p> <p>Приказивање идеје, поступка израде и решења/производа.</p> <p>Тимски рад и подела задужења у тиму.</p>

	<p>папир и/или дрво, текстил, кожу и одговарајуће технике, поступке и алате</p> <ul style="list-style-type: none">– користи програм за обраду текста за креирање документа реализованог решења– самостално представља пројектну идеју, поступак израде и решење/производ– показује иницијативу и јасну оријентацију ка остваривању циљева и постизању успеха– планира активности које доводе до остваривања циљева укључујући оквирну процену трошкова– активно учествује у раду пара или мале групе у складу са улогом и показује поштовање према сарадницима– пружи помоћ у раду другим ученицима– процењује остварен резултат и развија предлог унапређења	
--	---	--

Назив предмета	ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ
Циљ	Циљ наставе и учења <i>физичког и здравственог васпитања</i> је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.
Разред	Пети
Годишњи фонд часова	72 часа + 54 часа (обавезне физичке активности ученика)

ОБЛАСТ/ТЕМА		ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ		<ul style="list-style-type: none"> – примени једноставне комплексе простих и општеприпремних вежби – изведе вежбе (разноврсна природна и изведена кретања) и користи их у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама – упореди резултате тестирања са вредностима за свој узраст и сагледа сопствени моторички напредак 	<p style="text-align: center;">Обавезни садржаји</p> <ul style="list-style-type: none"> Вежбе за развој снаге Вежбе за развој покретљивости Вежбе за развој аеробне издржљивости Вежбе за развој брзине Вежбе за развој координације Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности
<p style="text-align: center;">МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ</p>	Атлетика	<ul style="list-style-type: none"> – комбинује и користи достигнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу – доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисциплинама 	<p style="text-align: center;">Обавезни садржаји</p> <ul style="list-style-type: none"> Техника истрајног трчања Истрајно трчање – припрема за крос Техника спринтерског трчања Техника високог и ниског старта Скок увис (прекорачна техника) Бацање лоптице (до 200 g) <p style="text-align: center;">Препоручени садржаји</p> <ul style="list-style-type: none"> Техника штафетног трчања Скок удаљ Бацања кугле 2 kg Бацање „вортекс-а” Тробој

	Спортека гимнастика	<ul style="list-style-type: none"> – одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела – користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри – процени сопствене могућности за вежбање у гимнастички 	<p>Обавезни садржаји</p> <p>Вежбе на тлу Прескоци и скокови Вежбе у упору Вежбе у вису Ниска греда Гимнастички полигон</p> <p>Препоручени садржаји</p> <p>Вежбе на тлу (напредне варијанте) Висока греда Трамболна Прескок Коњ са хваталцама Вежбе у упору (сложенији састав) Вежбе у вису (сложенији састав)</p>
	Основе тимских и спортских игара	<ul style="list-style-type: none"> – користи елементе технике у игри – примењује основна правила рукомета у игри – учествује на унутародељским такмичењима 	<p>Обавезни садржаји</p> <p>Рукомет/минирукомет: Основни елементи технике и правила; – вођење лопте, – хватања и додавања лопте, – шутирања на гол, – фиктирање, – принципи индивидуалне одбране – основна правила рукомета/минирукомета Спортски полигон</p> <p>Препоручени садржаји</p> <p>Напредни елементи технике, тактике и правила игре: – хватања котрљајућих лопти, – дриблинг, – шутирања на гол, – фиктирање, – основни принципи колективне одбране.</p>
	Плес и ритмика	<ul style="list-style-type: none"> – изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу – игра народно коло – изведе кретања у различитом ритму – изведе основне кораке плеса из народне традиције других култура 	<p>Обавезни садржаји</p> <p>Покрети уз ритам и уз музичку пратњу Ритмичка вежба без реквизита Скокови кроз вијачу Народно коло „Мораван“ Народно коло из краја у којем се школа налази Основни кораци друштвених плесова</p> <p>Препоручени садржаји</p> <p>Вежбе са обручем Вежбе са лоптом Сложенији скокови кроз вијачу</p>
	Пливање	<ul style="list-style-type: none"> – контролише и одржава тело у води – преплива 25 м слободном техником – скочи у воду на ноге – поштује правила понашања у и око водене средине 	<p>Обавезни садржаји</p> <p>Предвежбе у обучавању пливања Игре у води Самопомоћ у води</p> <p>Препоручени садржаји</p> <p>Плива једном техником Роњење у дужину</p>
ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА (Реализује се кроз све наставне области и теме уз практичан рад)	Физичко вежбање и спорт	<ul style="list-style-type: none"> – објасни својим речима сврху и значај вежбања – користи основну терминологију вежбања – поштује правила понашања у и на просторима за вежбање у школи и ван ње, као и на спортским манифестацијама – примени мере безбедности током вежбања – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање – примени и поштује правила тимске и спортске игре у складу са етичким нормама – навија и бодри учеснике на такмичењима и решава конфликте на социјално прихватљив начин – користи различите изворе информација за упознавање са разноврсним облицима физичких и спортско-рекреативних активности – прихвати сопствену победу и пораз у складу са „ферплејом“ – примењује научно у физичком и здравственом васпитању у ванредним ситуацијама – препозна лепоту покрета и кретања у физичком вежбању и спорту – направи план дневних активности 	<p>Циљ и сврха вежбања у физичком и здравственом васпитању Основна правила Рукомета/минирукомета и Малог фудбала Понашање према осталим субјектима у игри (према судији, играчима супротно и сопствене екипе) Чување и одржавање материјалних добара која се користе у физичком и здравственом васпитању Уредно постављање и склањање справа и реквизита неопходних за вежбање Упознавање ученика са најчешћим облицима насиља у физичком васпитању и спорту „Ферплеј“ (навијање, победа, пораз решавање конфликтних ситуација) Писани и електронски извори информација из области физичког васпитања и спорта Значај развоја физичких способности за снажање у ванредним ситуацијама (земљотрес, поплава, пожар...) Физичко вежбање и естетика (правилно обликовање тела) Планирање дневних активности</p>
	Здравствено васпитање	<ul style="list-style-type: none"> – наведе примере утицаја физичког вежбања на здравље – разликује здраве и нездраве начине исхране – направи недељни јеловник уравнотежене исхране уз помоћ наставника. – примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања – препозна врсту повреде – правилно реагује у случају повреде – чува животну средину током вежбања 	<p>Физичка активност, вежбање и здравље Основни принципи вежбања и врсте физичке активности Одржавање личне опреме за вежбање и поштовање здравствено-хигијенских мера пре и после вежбања Лична и колективна хигијена пре и после вежбања Утицај правилне исхране на здравље и развој људи Исхрана пре и после вежбања Прва помоћ: – значај прве помоћи, – врсте повреда. Вежбање и играње на чистом ваздуху – чување околине приликом вежбања</p>

Назив предмета	ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО
Циљ	Циљ наставе и учења <i>информатике и рачунарства</i> је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.
Разред	пети
Годишњи фонд часова	36 часова

ОБЛАСТ / ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
ИКТ	<ul style="list-style-type: none"> – наведе примену информатике и рачунарства у савременом животу – правилно користи ИКТ уређаје – именује основне врсте и компоненте ИКТ уређаја – прави разлику између хардвера, софтвера и сервиса – прилагоди радно окружење кроз основна подешавања – креира дигитални слику и примени основне акције едитовања и формирања (самостално и сараднички) – креира текстуални документ и примени основне акције едитовања и формирања (самостално и сараднички) – примени алате за снимање и репродукцију аудио и видео записа – креира мултимедијалну презентацију и примени основне акције едитовања и формирања (самостално и сараднички) – сачува и организује податке – разликује основне типове датотека 	<p>Предмет изучавања информатике и рачунарства. ИКТ уређаји, јединство хардвера и софтвера. Подешавање радног окружења. Организација података. Рад са сликама. Рад са текстом. Рад са мултимедијом. Рад са презентацијама.</p>
ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> – реагује исправно када дође у потенцијално небезбедну ситуацију у коришћењу ИКТ уређаја; – доводи у везу значај правилног одлагања дигиталног отпада и заштиту животне средине – разликује безбедно од небезбедног, пожељно од непожељног понашања на интернету – реагује исправно када дођу у контакт са непримерним садржајем или са непознатим особама путем интернета – приступа интернету, самостално претражује, проналази информације у дигиталном окружењу и преузима их на свој уређај – информацијама на интернету приступи критички – спроводи поступке за заштиту личних података и приватности на интернету – разуме значај ауторских права – препознаје ризик зависности од технологије и доводи га у везу са својим здрављем – рационално управља временом које проводи у раду са технологијом и на интернету 	<p>Употреба ИКТ уређаја на одговоран и сигуран начин. Правила безбедног рада на интернету. Претраживање интернета, одабир резултата и преузимање садржаја. Заштита приватности личних података. Заштита здравља, ризик зависности од технологије и управљање временом.</p>

<p style="text-align: center;">РАЧУНАРСТВО</p>	<ul style="list-style-type: none"> – изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке – схвати математичко-логички смисао речи „и”, „или”, „не”, „сваки”, „неки”, израза „ако...онда” – зна алгоритме аритметике (сабирања, множења, дељења с остатком, Еуклидов алгоритам) и интерпретира их алгоритамски – наведе редослед корака у решавању једноставног логичког проблема – креира једноставан рачунарски програм у визуелном окружењу – сврсисходно примењује програмске структуре и блокове наредби – користи математичке операторе за израчунавања – објасни сценарио и алгоритам пројекта – анализира и дискутује програм – проналази и отклања грешке у програму 	<p>Увод у логику и скупове: унија, пресек, разлика; речи „и”, „или”, „не”, „сваки”, „неки”, „ако...онда”.</p> <p>Увод у алгоритме аритметике: писмено сабирање, множење, дељење с остатком, Еуклидов алгоритам.</p> <p>Увод у тему програмирања.</p> <p>Радно окружење изабраног софтвера за визуелно програмирање.</p> <p>Алати за рад са графичким објектима, текстом, звуком и видеом.</p> <p>Програм – категорије, блокови наредби, инструкције.</p> <p>Програмске структуре (линијска, циклична, разграната).</p>
	<ul style="list-style-type: none"> – сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала у вези са темом, формулацији и представљању резултата и закључака – одабира и примењује технике и алате у складу са фазама реализације пројекта – наведе кораке и опише поступак решавања пројектног задатка – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен – поставља резултат свог рада на интернет, ради дељења са другима, уз помоћ наставника 	<p>Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења.</p> <p>Израда пројектног задатка у групи у корелацији са другим предметима.</p> <p>Представљање резултата пројектног задатка.</p>

Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ ВЕРСКА НАСТАВА - ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС (ВЕРОНАУКА)

ТЕМА (наставне јединице)	ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>I – УВОД</p> <p>1. Упознавање садржаја програма и начина рада</p>	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе Православног катихизиса; Установити каква су знања стекли и какве ставове усвојили ученици у претходном школовању. 	<ul style="list-style-type: none"> моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 5. разреда основне школе; моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном циклусу школовања. 	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање са садржајем програма и начином рада Прелиминарна систематизација 	<p>Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика.</p> <p>Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учење у богослужбеном животу Цркве.</p>
<p>II - РЕЛИГИЈА И КУЛТУРА СТАРОГ СВЕТА</p> <p>2. Религија и култура старог света</p>	<ul style="list-style-type: none"> Упознати ученике са основним елементима религије и културе старог века. Упознати ученике са паганским митовима и легендама о вечном животу. 	<ul style="list-style-type: none"> моћи да именује неке политеистичке религије. моћи да наведе неке од карактеристика политеистичких религија и културе старог века 	<ul style="list-style-type: none"> Религија и култура старог света Човекова жеђ за Богом и вечним животом Митови и легенде 	<p>На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као</p>
<p>3. Човек тражи Бога</p>	<ul style="list-style-type: none"> Припремити ученике за сусрет са Откровењем Истинитог Бога. 			<p>и са начином вредновања њиховог рада.</p> <p>Врсте наставе</p> <p>Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> теоријска настава (35 часова) практична настава (1 час) <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Теоријска настава се реализује у учионици; Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању; <p>Дидактичко методичка упутства за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног
<p>III - ОТКРИВЕЊЕ - СВЕТО БИБЛИЈЕ</p> <p>4. Божије Откровење</p> <p>5. Свето Писмо (настанак, подела)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Развити код ученика свест о Богу као личности која се открива човеку Упознати ученике са појмовима Светог Предања и Светог Писма Објаснити ученицима узрок и начин настанка Библије 	<ul style="list-style-type: none"> моћи да уочи да се Бог откривао изабраним људима, за разлику од паганских божанстава; Упознати ученике да је рођење Христово догађај који дели историју на стару и нову еру; моћи да наведе неке од библијских књига, њихове ауторе и оквирно време настанка моћи да разликује Стари и Нови Завет бити подстакнут да се односи према Библији као светој књизи; 	<ul style="list-style-type: none"> Божије Откровење Свето Писмо (настанак, подела) 	
<p>IV - СТВАРАЊЕ СВЕТА И ЧОВЕКА</p> <p>6. Стварање света</p> <p>7. Стварање човека</p>	<ul style="list-style-type: none"> Пружити ученицима знање да Бог из љубави ствара свет да би му дао вечно постојање; Оспособити ученике за разумевање посебности улоге 	<ul style="list-style-type: none"> моћи да преприча библијску причу о постању и доживи је као дело љубави Божије моћи да увиди да је Бог поред видљивог света створио и анђеле моћи да преприча библијску приповест о стварању човека 	<ul style="list-style-type: none"> Шестоднев Стварање човека „по икони и подобју“ Прародитељски грех 	

<p>8. Прародитељски грех</p> <p>9. Човек изван рајског врта</p>	<p>човека у свету, као споне између Бога и света.</p> <ul style="list-style-type: none"> Објаснити ученицима повест о првородном греху и његовим последицама; Указати ученицима на начин на који се Бог стара о свету и човеку од Адама до Ноја; Пробудити у ученицима осећај одговорности за свет који их окружује. 	<p>и уочи да је човек сличан Богу јер је слободан</p> <ul style="list-style-type: none"> бити подстакнут на развијање осећаја личне одговорности према природи; моћи да наведе неке од последица првородног греха по човека и читаву створену природу; моћи да преприча неку од библијских прича до Аврама; моћи да повеже причу о Нојевој барци са Црквом бити подстакнут на послушност као израз љубави према Богу; 	<ul style="list-style-type: none"> Човек изван рајског врта (Каин и Авељ, Ноје, Вавилонска кула) 	<p>катихизиса, група располаже.</p> <ul style="list-style-type: none"> Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.
<p>V - СТАРОЗАВЕТНА ИСТОРИЈА СПАСЕЊА</p> <p>10. Аврам и Божији позив</p> <p>11. Исак и његови синови</p> <p>12. Праведни Јосиф</p> <p>13. Мојсије</p>	<ul style="list-style-type: none"> Упознати ученике са старозаветним личностима и догађајима Указати ученицима на везу између старозаветних личности и Христа Указати ученицима на повезаност Пасхе и Христа 	<ul style="list-style-type: none"> моћи да наведе неке од најважнијих старозаветних личности и догађаја моћи да уочи везу старозаветних праотаца и патријараха са Христом моћи да исприча да јеврејски народ прославља Пасху као успомену на излазак из Египта моћи да извуче моралну поуку из библијских приповести моћи да препозна старозаветне личности и 	<ul style="list-style-type: none"> Аврам и Божији позив Исак и његови синови Праведни Јосиф Мојсије Пасха 	<ul style="list-style-type: none"> Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја,

<p>14. Пасха</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Указати ученицима на етичку вредност старозаветних списа • Развијање свести ученика о старању Божјем за свет кроз библијску историју; • Пружити ученицима знање о старозаветним мотивима у иконографији. 	<p>догађаје у православној иконографији.</p>		<p>интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.</p> <ul style="list-style-type: none"> • У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. • Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.
<p>VI - ЗАКОН БОЖИЈИ</p> <p>15. На гори Синају</p> <p>16. Десет Божјих заповести</p> <p>17. Закон Божији као педагог за Христа</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Објаснити ученицима околности у којима је Бог дао Закон преко Мојсија; • Пружити ученицима основно знање о томе да се кроз заповести Божје остварује заједница између Бога и људи; • Пружити ученицима основ за разумевање да су Десет Божјих заповести водич и припрема за Христове заповести љубави 	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да преприча библијски опис давања Десет Божијих заповести Мојсију; • моћи да наведе и протумачи на основном нивоу Десет Божјих заповести; • моћи да разуме да је од односа према Заповестима зависила и припадност Божијем народу; • бити подстакнут да примени вредности Декалога у свом свакодневном животу. 	<ul style="list-style-type: none"> • Добијање Божијих заповести на гори Синају • Садржај Десет Божјих заповести • Смисао Декалога као припреме за Христа 	<p><u>Евалуација наставе</u></p> <p>Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода</p>

<p style="text-align: center;">VII - МЕСИЈАНСКА НАДА</p> <p>18. „Земља меда и млека“</p> <p>19. Цар Давид</p> <p>20. Соломон и јерусалимски храм</p> <p>21. Псалми Давидови</p> <p>22. Старозаветни пророци</p> <p>23. Месијанска нада</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Упознати ученике са појмом „обећане земље“ и њеним значајем за „изабрани народ Божији“ • Објаснити ученицима значај старозаветне Скиније и Храма • Указати ученицима на улогу старозаветних царева и пророка • Указати ученицима на лепоту Давидових псалама • Објаснити ученицима појам Месије • Предочити ученицима специфичности библијског текста и омогућити им да доживе његову сликовитост 	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да препозна на слици Ковчег Завета и Скинију и да у једној реченици каже шта је мана • моћи да именује најважније личности јеврејског народа у Обећаној земљи • моћи да уочи да је Светиња над светињама посебно место Божијег присуства • знати да је цар Давид испевао Псалме у славу Божију • моћи да наведе неке од старозаветних пророка • моћи да уочи да су старозаветни пророци најављивали долазак Месије • увидети значај покајања и молитве као „жртве угодне Богу“ на основу одељака поучних и пророчких књига 	<ul style="list-style-type: none"> • Насељавање Обећане земље (Исус Навин, Самсон...) • Цар Давид • Соломон и јерусалимски храм • Псалми Давидови • Старозаветни пророци • Месијанска нада 	<p>наставе) наставник ће остварити на два начина:</p> <ul style="list-style-type: none"> • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; • провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова; <p><u>Оцењивање</u></p> <p>Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика; <p><u>Оквирни број часова по темама</u></p> <p>Увод – 1</p> <p>Религија и култура старог света – 3</p> <p>Откривење – Свет Библије – 4</p> <p>Стварање света и човека – 7</p> <p>Старозаветна историја спасења – 7</p> <p>Закон Божији – 4</p> <p>Месијанска нада – 8</p>
---	--	---	--	--

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Циљ и задаци

Општи циљ предмета

Општи циљ предмета је оспособљавање ученика за активно учешће у животу школе и локалне заједнице, проширивање знања о демократији, њеним принципима и вредностима кроз практично деловање.

Задаци предмета

- подстицање и оспособљавање за активно учешће у животу школе развијањем вештина за унапређивање услова школског живота кроз праксу;
- уознавање школских правила и процедура
- разумевање функционисања органа управљања школе и стручних тела;
- упознавање права и одговорности свих актера на нивоу школе;
- развијање комуникацијских вештина неопходних за сарадничко понашање, аргументовање ставова и изражавање мишљења;
- обучавање техникама групног рада;
- развијање способности критичког просуђивања и одговорног одлучивања и деловања.

Редни број	Наставна тема	Број часова
1	Упознавање основних елемената програма	6
2	Сагледавање услова школског живота	4
3	Избор проблема на коме ће севрадити	1
4	Сакупљање података о изабраном проблему	8
5	Активизам и партиципација – план акције	12
6	Јавна презентација плана акције	1
7	Осврт на научно -евалуација	4

НАСТАВНА ТЕМА И САДРЖАЈ	Бр.ча сова	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА
- <u>Упознавање основних елемената програма</u>	<u>6</u>	Користи прилоге и радне материјале који се налазе у приручнику и осмишени су за сваку радионицу Анализира међународне и домаће документе о заштити људских права и права детета	-размена мишљења о заједничким очекивањима, потребама, захтевима и тешкоћама везаним за остваривање програма грађанског васпитања -омогућавање слободе изражавања мишљења и ставова, -оспособљавање за активно и одговорно учешће у животу и раду школе и друштва, -проширивање практичних знања о демократији, њеним принципима и вредностима, -схватање међусобне повезаности права, дужности, правила и закона, -обучавање техникама групног рада- група - тим
<u>Сагледавање услова школског живота</u>	<u>4</u>	- дијалози - новински текстови -извори из медија -школа и окружење (разговор) -праћење група	-слободно изражавање, -упознавање школских правила и процедура -упознавање права и одговорности свих актера на нивоу школе, -развијање комуникацијских вештина, -упознавање и вођење ученика са и кроз демократске процедуре одлучивања како би дошли до заједничког решења проблема за које се залажу
<u>Избор проблема на коме ће се радити</u>	<u>1</u>	-разговор -прикупљање информација	-слободно, демократско изражавање сопствених идеја, -слободно аргументовање ставова и идеја
<u>Сакупљање података о изабраном проблему</u>	<u>8</u>	-презентације група -одабир наслова којима ће се бавити	-подстицање ученика да креативно и дивергентно мисле о могућим начинима за постизање њихових циљева, -развијање комуникацијских вештина неопходних за сарадничко понашање, аргументовање ставова и изражавање мишљења, -припремање ученика за различите ситуације са којима се раније нису суочавали, као што су разговори са представницима школе, локалне средине итд.
<u>Активизам и партиципација – план акције</u>	<u>12</u>	-рад по групама индивидуални рад	-да науче не шта да мисле, него како да мисле -да активно и самостално учествују у свим активностима, -да разумеју суштину тимског рада-чија је специфичност подела улога међу члановима тима, тако да свако обавља само одређени вид активности, а сви заједно доприносе решењу проблема на коме тим ради, - боље разумевање нових и непознатих ситуација и за ублажавање страха од непознатог, као ометајућег фактора у различитим приликама јавног наступа.
<u>Јавна презентација плана акције</u>	<u>1</u>	-презентација одрађених акција	упознавање свих структура школе, родитеља, са оствареним резултатима програма
<u>Осврт на научено -евалуација</u>	<u>4</u>	-трибина	-развијање способности процењивања и критичког мишљења о свом раду, раду групе и тима

РУСКИ ЈЕЗИК

Циљ наставе страног језика у основном образовању заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативних вештина и развијањем способности и метода учења страног језика.

Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања, ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или другог страног језика.

Општи стандарди - Кроз наставу страних језика ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика.

Посебни стандарди

1. **Разумевање говора** - Ученик разуме и реагује на краћи усмени текст у вези са темама (Теме предвиђене наставним програмом обухватају и оне теме које су обрађене током претходних година учења страног језика.) предвиђеним наставним програмом.
2. **Разумевање писаног текста** - Ученик чита са разумевањем кратке писане и илустроване текстове у вези са темама предвиђеним наставним програмом.
3. **Усмено изражавање** - Ученик самостално усмено изражава садржаје у вези са темама предвиђеним наставним програмом.
4. **Писано изражавање** - Ученик у писаној форми изражава краће садржаје у вези са темама предвиђеним наставним програмом , поштујући правила писаног кода.
5. **Интеракција** - Ученик остварује комуникацију и са саговорником размењује информације у вези са темама предвиђеним наставним програмом , поштујући социокултурне норме интеракције.
6. **Знања о језику**(Под знањем о језику подразумева се функционално знање, односно способност ученика да језичке структуре правилно употреби у датој комуникативној ситуацији.) - Ученик препознаје принципе граматичке и социолингвистичке компетенције уочавајући значај личног залагања у процесу учења страног језика.

Тема	Трајање програма (месец)	Задачи	Садржај	Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да у усменој и писаној комуникацији:	Начин остваривања програма и врсте активности – РУСКИ ЈЕЗИК 5.разред				
					Облици	Методe	Средства	Активности	Праћење и оцењивање
1. Привет, Россия!	Септембар	Упознавање са основним конструкцијама које се користе приликом сусрета, опраштања, извињавања, захваљивања, затим давање потврдних и одричних одговора, разговор о хобијима о омиљеној храни.	Учење руске азбуке. Учење назива руских сувенира. Учење типичних руских имена и надимака, назива установа, назива хобија, учење основних бројева од 1 - 10.	- разуме краће текстове који се односе на поздрављање, представљање - поздрави и отпоздрави - представи себе и другога - постави и одговори на питања личне природе	Фронтални рад, Рад у паровима, Групни рад, Индивидуални рад	Вебална – монолошка и дијалoшка	Демонстративно – експериментална: уџбеник, радна свеска, ЦД, компјутер, пројектор, табла,	Читање, писање, увежбавање правилног изговора и ритма руске речи кроз песме и брзалице	Кроз мини дијалоге, проверу домаћих задатака.
2. Кафе «Планета»	Октобар – Новембар	Упознавање са основним конструкцијама за постављање питања, поздрављање, давање	Богаћење речника на тему упознавања, поздрављања, давања предлога, прихватања	- разуме једноставнији и опис - упореди и опише карактеристике	Фронтални рад, Рад у паровима, Групни рад, Индивидуални рад	Вербална – монолошка и дијалoшка	Демонстративно – експериментална: уџбеник, радна свеска, ЦД, компјутер,	Читање, писање, увежбавање правилног изговора и ритма руске речи кроз песме и	Кроз мини дијалоге, проверу домаћих задатака, кратких писмених вежби и

			предлога, упознавање са садржајем менија, разговор телефоном и размена бројева.	и одбијања предлога, наручивање хране и пића, изражавање надања, разговор преко телефона, размена телефонских бројева. Учење облика номинатива једине и множине имена. Учење упитне интонације. Правила писања после сугласника К, Г и Х. Учење промене глагола бити у садашњем времену. Учење личних заменица.				пројектор, табла,	брзалице	задатака.
3. Школа №3	Новембар - Децембар	Савладање постављања питања у	Учење облика инфинитива		Фронтални рад, Рад у	Вебална – монолошка и дијалогска	Демонстративно – експеримент	Читање, писање, увежбавање	Кроз мини дијалоге, проверу	

		вези са послом,	глагола, затим 1.		паровима, Групни рад,		ална: уџбеник,	правилног изговора и	домаћих задатака,
		исказивања свиђања и несвиђања, тражење решења за проблем.	и 2. конјугације садашњег времена, учење облика локатива именица у једнини, изговор слова Л, учење облика акузатива, учење редоследа речи приликом исказивања негације, Учење реднихброје ва од 1 – 10. Учење назива дана у недељи.		Индивидуал ни рад		раднасвеска, ЦД, компјутер, пројектор, табла,	ритма руске речи кроз песме и брзалице	кратких писмених вежби и задатака.
4. Семья Ирины	Децембар – Јануар	Учење облика за исказивање припадности , Учење конструкциј а за исказивање старости, испричати нешто о себи.	Учење структуре руских имена, промена личних заменица 1 и 2 лица, глагол имати, датив именица у једнини,	- уме да броји - разуме краће и једноставниј е текстове - разуме, тражи и даје једноставниј е обавештења о	Фронтални рад, Рад у паровима, Групни рад, Индивидуал ни рад	Вебална – монолошка и дијалошка	Демонстрат ивно – експеримент ална: уџбеник, радна свеска, ЦД, компјутер, пројектор, табла,	Читање, писање, увежбавање правилног изговора и ритма руске речи кроз песме и брзалице	Кроз мини дијалоге, проверу домаћих задатака, кратких писмених вежби и задатака.

			,присвојне заменице,	хронолошко м времену					
			основни бројеви од 1 – 100, званично исказивање времена.						
5. Слободн ое время	Фебруар – Март	Учење конструкциј а за разговор о слободном времену. Богађење речника на тему хобија и слободног времена. Учење конструкциј а за исказивање слагања, описивање одеће, о проблему.	Проширива ње речничког фонда на тему слободног времена, инструмента именица, промена повратних глагола у садашњем времену, придеви, категорија живо – неживо.	- опише дневни/неде љни распоред активности - разуме и реагује на свакодневне изразе у вези са хобијем	Фронтални рад, Рад у паровима, Групни рад, Индивидуал ни рад	Вебална – молошка и дијалогска	Демонстрат ивно – експеримент ална: уџбеник, радна свеска, ЦД, компјутер, пројектор, табла,	Читање, писање, увежбавање правилног изговора и ритма руске речи кроз песме и брзалице	Кроз мини дијалоге, проверу домаћих задатака, кратких писмених вежби и задатака.
6. Добро пожалов аџ в Москву!	Март – Април	Учење конструкциј а и лексике која обезбеђује разговор на теме: планова, превозним средствима, давање инструкција за кретање, описивање	Проширива ње лексичког фонда на тему превозних ср едстава, учење специфично сти употребе глагола кретања. Читање цена.	- разуме краће текстове - преводи краће текстове - изрази основна знања о престоници Русије - опише специфичне просторне	Фронтални рад, Рад у паровима, Групни рад, Индивидуал ни рад	Вебална – молошка и дијалогска	Демонстрат ивно – експеримент ална: уџбеник, радна свеска, ЦД, компјутер, пројектор, табла,	Читање, писање, увежбавање правилног изговора и ритма руске речи кроз песме и брзалице	Кроз мини дијалоге, проверу домаћих задатака, кратких писмених вежби и задатака.

		путовања, разговор о	Разлика између И и	односе и величине					
		неком граду.	Ы. Употреба заменице Этот, эта, это, эти.						
7. Праздни ки	Мај – Јун	Учење правила за писање датума, разговор на тему рођендана, празника, описивањеп разника, честитање. Проширива њекултуроло школских знања . Учење конструкциј а и лексике у циљу исказивања потребе да се нешто уради и одабере.	Учење назива месеци, годишњих доба, учење редних бројева од 11 до 31. Учење врста речи и правила за грађење речи. Учење конјугације неправилних глагола. Учење присвојих заменица. Учење правила за грађење прошлог времена.	-разуме честитку и одговори на њу - упути пригодну честитку - разуме и , примењујућ и једноставниј а језичка средства, опише начин проласве празника и важних догађаја	Фронтални рад, Рад у паровима, Групни рад, Индивидуал ни рад	Вебална – монолошка и дијалогска	Демонстрат ивно – експеримент ална: уџбеник, радна свеска, ЦД, компјутер, пројектор, табла,	Читање, писање, увежбавање правилног изговора и ритма руске речи кроз песме и брзалице	Кроз мини дијалоге, проверу домаћих задатака, кратких писмених вежби и задатака.

СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ ЧУВАРИ ПРИРОДЕ

Циљ и задаци:

Циљ наставе изборног предмета чувари природе јесте развијање функционалне писмености из области заштите животне средине, усвајање и примена концепта одрживог развоја и остваривање образовања о квалитету живота.

Задаци наставе предмета чувари природе су да ученици:

- развијају образовање за заштиту животне средине;
- развијају вредности, ставове, вештине и понашање у складу са одрживим развојем;
- развијају здрав однос према себи и другима;
- умеју да на основу стечених знања изаберу квалитетне и здраве стилове живота;
- примењују рационално коришћење природних ресурса;
- препознају изворе загађивања и уочавају последице;
- стичу способност за уочавање, формулисање, анализирање, и решавање проблема;
- развијају радозналост, активно учествовање и одговорност;
- поседују развијену свест о личном ангажовању у заштити и очувању животне средине, природе и биодиверзитета;

Р.Б.	Наставна тема	Обрада	Понављ.	Вежбе	Провера	УКУПНО
I	I Положај и улога човека у природи	4	2	9		15
II	II Природна богатства (ресурси) и одрживо коришћење	4	1	1		6
III	III Извори и последице загађивања животне средине	5	1	5		11
IV	IV Биодиверзитет-биолошка разноврсност	2	1	1		4
УКУПНО:		15	5	16		36

НАСТАВНА ТЕМА	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	АКТИВНОСТИ	КОРЕЛАЦИЈА СА ПРЕДМЕТИМА
I Положај и улога човека у природи -основни појмови у екологији -одрживи развој - акције у заштити и очувању животне средине - квалитетан и здрав стил живота	-фронтални -индивидуални - групни - рад у пару -практичан рад -ПП презентације -примена знања -посета стручним предавњима	Ученици посматрају, бележе, анализирају, дискутују, закључују, прикупљају податке, обрађују их, сортирају,	биологија, географија, физичко и здравствено васпитање, технич ко и ннформ.образовање, ликовна култура
II Природна богатства (ресурси) и одрживо коришћење -обновљиви и необновљиви природни ресурси - одрживо коришћење природних ресурса	-фронтални -индивидуални - групни - рад у пару -практичан рад -ПП презентације -примена знања -посета локалним институцијама	праве презентацију, изводе огледе, организују акцију	
III Извори и последице загађивања животне средине -појам, извори и врсте загађивања - глобалне промене и глобалне последице - смањење загађења од отпада, рециклажа	-фронтални -индивидуални - групни - рад у пару -практичан рад -ПП презентације -примена знања -радионице	наставници-организују, инфромишу, усмеравају, прате, предлажу, процењују	
IV Биодиверзитет-биолошка разноврсност -биодиверзитет -нестајање врста и заштита	-фронтални -индивидуални - групни - рад у пару -практичан рад -ПП презентације -примена знања -израда паноа		

ЦРТАЊЕ, СЛИКАЊЕ, ВАЈАЊЕ

Циљ и задаци

- развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената: линија, облика, боја;
- стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да упознају њихова визуелна и ликовна својства;
- развој способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење;
- развијање осетљивости за ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави, а примењују у раду и животу;
- развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање;
- подстицање интересовања и стварање потребе код ученика за посећивањем музеја, изложби, као и за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде;
- стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве;
- омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израженим и у делима различитих подручја уметности;
- развијање способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности.

Оперативни задаци

- коришћење различитих техника и средстава за креативно изражавање
- развијање способности ученика за визуелно памћење
- покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика: светло- тамно, облик- боја, простор, композиција;
- посматрају и естетски доживљавају дела ликовне уметности;
- развијају љубав према ликовном наслеђу;
- пратити интересовања за посећивањем музеја, изложби и јачање потреба ученика за чување културних добара
- развијају способност за креативно и апстрактно мишљење;
- развија моторичке способности ученика и навике за лепо писање;
- развијају способност сарадње и самопоуздања у тимском раду;

САДРЖАЈ НАСТАВНОГ ПРОГРАМА		ПР. ВЕЖБА	ЕСТ. АНАЛИЗА И ПРОЦЕЊИВАЊЕ	УКУПНО
1.	ЦРТАЊЕ	11	1	12
2.	СЛИКАЊЕ	12	0	12
3.	ВАЈАЊЕ	11	1	12
			УКУПНО:	36

Трајање	садржај	Начин остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
10+2	<p>Цртање</p> <ul style="list-style-type: none"> -врсте и својства линија (2) -линија као средство за стварање различитих квалитета површина (2) -естетско процењивање (1) -однос величина(2) -лепо писање са калиграфијом (2) -компоновање више римичких целина у простору (2) -естетско процењивање (1) <p>Сликање</p> <ul style="list-style-type: none"> -својства сликарских материјала и подлога (2) -ритмичко компоновање боја и облика (2) -коришћење разних материјала за компоновање (2) -визуелно споразумевање (2) -временски и просторни низови (цртани филам,стрип) (2+1) -сликање,естетско процењивање (1) <p>Вајање</p> <ul style="list-style-type: none"> - вајање,врсте вајарског материјала (4) -везивање тродимензионалних облика у простору (2) 	<ul style="list-style-type: none"> - објашњавање, дискусија, дијалог, демонстрација - показивање основних цртачких техника - објашњавање и упознавање са основним ликовним елементима - индивидуални рад и рад у групама - коректуре и естетске анализе (заједно са ученицима) - рад по природи (моделу) - посете културним институцијама (музеји, галерије) - објашњавање, разговор - демонстрирање осн.сликарских техника - показивање репродукција познатих сликара (чисте и замућене боје) - креирање вежби и њихова примена - коректуре и ест. анализе - рад по природи и рад из маште - посета позоришту - кроз разговор и објашњавање упознавање ученика са основним вајарским материјалима и техникама - репродукције 2д и 3д уметничких дела и уочавање разлика - демонстрација рада у појединим материјалима-глина, глинамол... - индивидуални, рад у пару и групи са ученицима - рад по природи - коректура и естетска анализа 	<ul style="list-style-type: none"> - стварање различитих вредности линија и површина -опажање ритма линија, боја, облика -развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената: линија, облика, боја; стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да упознају њихова визуелна и ликовна својства -развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање; -развој способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење; развијање осетљивости за ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави, а примењују у раду и животу -подстицање интересовања и стварање потребе код ученика за посећивањем музеја, изложби, као и за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде -опажање боја -асоцијације у низу покретнесликe:боје,мрље,цртежи,облици -стварање различитихвредности форме (конвексно,конкавно,отворено,затворено) - чврсти материјали, меки - упознавање са ситном пластиком
10+1+1	<ul style="list-style-type: none"> -слободно компоновање (2) -обликовање употребних предмета(ситна пластика,накит) (2+1) -вајање, естетска анализа (1) 	<ul style="list-style-type: none"> - индивидуални, рад у пару и групи са ученицима - рад по природи - коректура и естетска анализа 	<ul style="list-style-type: none"> - стварање различитих вредности линија и површина -опажање ритма линија, боја, облика -развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената: линија, облика, боја; стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да упознају њихова визуелна и ликовна својства -развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање; -развој способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење; развијање осетљивости за ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави, а примењују у раду и животу -подстицање интересовања и стварање потребе код ученика за посећивањем музеја, изложби, као и за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде -опажање боја -асоцијације у низу покретнесликe:боје,мрље,цртежи,облици -стварање различитихвредности форме (конвексно,конкавно,отворено,затворено) - чврсти материјали, меки - упознавање са ситном пластиком

Г.ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

ДОПУНСКА НАСТАВА СРПСКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНА ТЕМА	НАЧИНИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ (СТАНДАРДИ)		
		ОСНОВНИ	СРЕДЊИ	НАПРЕДНИ
Језик: - Граматика: *падежи *глаголски облици (презент, перфекат, футур) *глаголи - Правопис	Индивидуални, фронтални	-зна да ин наброји и помоћу питања да мења реч по падежима -зна које време казују и зна да их промени по лицима -зна да одреди да ли је глагол свршен или несвршен (читати – прочитати) -зна да пише речцу не уз глаголе		

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Допунски рад се организује за ученике који, из објективних разлога, у редовној настави енглеског језика не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја.

Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима ученика, као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад (на пример: група ученика с недовољним знањем одређених садржаја и граматике или правописа; група ученика који нису савладали неки од предвиђених елемената књижевне анализе или облика усменог и писменог изражавања; група ученика са артикулационим проблемима, итд.)

НАСТАВНА ТЕМА И САДРЖАЈ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА
<p>ГРАМАТИКА <u>глаголски облици</u> (Садашње просто време, Садашње трајно време, Прошло просто време, Будуће просто време, Садашњи перфекат) <u>модални глаголи</u> (can, must, mustn't) <u>изрази са have</u> <u>множина и број именица</u> <u>придеви</u> (компаративи и присвојни придеви) <u>Заменице</u> (упитне и заменице у служби објекта) <u>Предлози за место и време</u> (now, at the moment, always, usually, never) <u>Именице</u> (коришћење истих рецептивно и продуктивно) Бројиве и небројиве именице – (rain, water, season, year) Множина именица на (y, f, fe – body, shelf, wife) Саксонски генитив са именицом у множини (правилна и неправилна множина) – a girls' basketball team <u>Члан (одређени и неодређени члан)</u> у изразима / Have a party; Go for a walk) нулти члан (уз доба дана: at noon, at midnight годишња доба: in spring, in summer) <u>Предлози</u> Позиција у простору (in, on, at) Правац кретања (to, over) Време (at 10 o'clock, in March) Доба дана (at noon)</p>	<p>Интерактивно учење, кооперативно учење ТТР- слушање и реаговање на инструкције наставника или са аудио траке Вежбе слушања, и говорне активности Симулација ситуација Коришћење израза код представљања Упознавање са новим градивом помоћу слика активности Реаговања на упутства презентација наставних садржаја интерактивно учење препознавање и примена граматичких садржаја рад у пару групни рад на задату тему приближавање граматичких садржаја из угла свакодневнице квиз (Асоцијација) корелација и позивање на стечено знање из граматике матерњег језика начини реализације уз помоћ визуелног и аудио материјала</p>	<p>-препознавање на елементарном нивоу гласовне структуре језика који учи -разумевање текстова и упутстава и реаговање на одговарајући начин - разуме везу између сопственог залагања и постигнућа у језичким активностима, - уочава сличности и разлике између матерњег и страног језика који учи, - покушава да одгонетне значење на основу контекста и проверава питајући неког ко добро зна (друга, наставника) - обраћа пажњу на речи и изразе који се више пута понављају, као и на наслове и поднасловне у писаним текстовима, - обраћа пажњу на гестове и мимику у усменим текстовима, илустрације и друге визуелне елементе, - уколико не зна појам на страном језику, покушава да је изрази мимиком док не добије помоћ од друга или наставника, -интерпретација и практична примена стечених знања -упознавање, представљање себе и других -изражававање припадности --исказивање једноставне усмене поруке; -савладавање технике читања; - описи појмова; - лексика, - нови граматички појмови унутар познате реченице - комуникација,</p>
ВОКАБУЛАР И ИЗГОВОР	слушање и реаговање на упутства наставника	- Уме да нађе задату реч на страном језику у свом речнику

Вођење сопственог речника – константна	или са аудио траке	или у штампаном издању,
провера вокабулара (писање нових речи по новим насловима и текстовима који се изучавају) Подела по врстама речи Глаголи (инфинитив, прошло време, партицип) Именице Придеви Предлози Упитне речи	драмска игра, рад у пару симулација ситуација, рад на групном пројекту симулација дијалога именовање научених појмова и израза уз често групно понављање читање наглас вежбе са акцентовањем вођење сопственог речника провера речи рад у пару (дијалог) - вежбања са захтевом отклањања грешке	- Уме да нађе синоним задате речи на страном језику, - Тражи одговарајући израз са матерњег на израз у страном језику
ЧИТАЊЕ И СЛУШАЊЕ СА РАЗУМЕВАЊЕМ Разумевање краћег текста (радне свеске) Краћи дијалози до 3 реплике (питања и одговори) Издајање кључних информација после слушања текста (2-3 пута) Разумевање и одговарање на усмене поруке (давање наредбе или извршавање)	римена аудио и видео записа ндивидуална и групна анализа текста рипрема кратких питања у вези са прочитаним или одслушаним текстом вежбе слушања, повезивање предмета са сликом поступање по датом задатку	- Правилно изговара страну реч, - Разуме разлику између сличних вокала, консонаната или дифтонга, - Уз помоћ наставника континуирано ради на усвајању и примени општих стратегија учења (генерализација, индукција, дедукција, инференција и позитивни трансфер) - покушава да употреби реч сличног значења или приближног уместо непознате.
ПИСАЊЕ И ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ Попуњавање краћих текстова (радни листови...) Тестови (граматичке целине, вокабулар) Диктати (познати текстови)	ратки описи иктати реписивање текстова равила интерпункције и правописа исмене комуникације одстицање креативности кроз писање кратких песама и прича - игрица размене писаних порука	- Правилно пише страну реч, - Уме да у писаној форми изражава краће садржаје у вези са темама предвиђеним наставним програмом, поштујући правила писаног кода, - Уме да попуњава краћу анкету везану за обим вокабулара који поседује, - Уме да попуњава реченицу везану за познату фразу, - Уме да попуњава реченицу везану за граматичку целину која се изучава
КОНВЕРЗАЦИЈА Драматизација (скечеве везани за претходно учену целину) Питања и одговори (текстови из уџбеника)	коришћење припремљеног текста за разговор, припрема питања и одговора уз консултацију са наставником	Представљање себе и других , Идентификација и именовање особа, објеката, делова тела, животиња... Разумевање и давање једноставних упутстава и команди, Молбе и изрази захвалности, Исказивање просторних односа и величина (I am going to..., I come from..., It is on the left...) Именовање активности у вези са темом, Тражење и давање обавештења о времену на часовнику.

ИСТОРИЈА

Циљеви допунске наставе су:

Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или за ученике који су били одсутни са часова и за оне који желе даутврде своје знање са циљем,разумевања,препознавања отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања умења и вештина из наставног градива.

НАСТАВНА ТЕМА	НАЧИНИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ (СТАНДАРДИ)		
		основни	средњи	напредни
Време и рачунање времена 2	Објашњавање временских јединица у историји и вежбање на примерима	Налази се у школском програму		
Основе робовласничког друштва, роб, робовласник 2	Кроз објашњавање основних појмова роб, робовласник, кроз шему робовласничког друштва и анализу појединих чланова Хамурабијевог законика приближити ученицима то време	Налази се у школском програму		
Занимљива историја 2	Анализа познатих изрека и легенди које су се одржале кроз време: (Како су гуске спасле Рим, Ханибал анте портас, О Амазонкама, Ахилова пета, Сизифов камен, Гордијев чвор, Дођох видех победих...)	Налази се у школском програму		
Припремање за контролни 2	Прорађивање пређеног градива по целинама	Налази се у школском програму		

ГЕОГРАФИЈА

Циљеви допунске наставе су:

Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

НАСТАВНА ТЕМА	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ (СТАНДАРДИ)		
		ОСНОВНИ	СРЕДЊИ	НАПРЕДНИ
ЕЛЕМЕНТИ ФИЗИЧКЕ ГЕОГРАФИЈЕ	-слушају, питају, описују, препознају	ГЕ 1.2.1. именује небеска тела у Сунчевом систему и наводи њихов распоред ГЕ 1.2.2. описује облик Земље и препознаје појаве и процесе везане за њена кретања		
КАРТОГРАФИЈА	-слушају, питају, упоређују, препознају	ГЕ 1.1.1. разуме појам оријентације и наводи начине оријентисања ГЕ 1.1.2. наводи начине представљања Земљине површине (глобус и географска карта) ГЕ 1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте		
ПЛАНЕТА ЗЕМЉА	-слушају, питају, упоређују, показују	ГЕ 1.2.3. Именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу) и препознаје њихове основне одлике		

МАТЕМАТИКА

НАСТАВНА ТЕМА	НАЧИНИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ (СТАНДАРДИ)		
		ОСНОВНИ	СРЕДЊИ	НАПРЕДНИ
ДЕЉИВОСТ БРОЈЕВА	-фронтални -индивидуални -рад у пару	1.1.5. дели са остатком једноцифреним бројем и зна када је један број дељив другим;	2.1.3. уме да примени основна правила дељивости са 2, 3, 5, 9 и декадним јединицама;	3.1.2. оперише са појмом дељивости у проблемским ситуацијама;
СКУПОВИ	-фронтални -индивидуални -групни	-	-	-
СКУПОВИ ТАЧАКА	-фронтални -индивидуални -мултимедијална настава	1.3.1. влада појмовима: дуж,полуправа, права, раван (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; разликује паралелне и нормалне праве); 1.3.3 влада појмовима: круг, кружна линија (издваја њихове основне елементе, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор);	-	-
УГАО (сабирање и одузимање углова,графички и аналитички) Врсте углова	-фронтални -индивидуални -припрема за угледни час	1.3.1. влада појмовима: дуж,полуправа, права, раван 'и угао(уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; разликује неке врсте углова и паралелне и нормалне праве); 1.4.1. користи одговарајуће јединице за мерење дужине, површине, запремине, масе,времена и углова; 1.4.2. претвори веће јединице дужине,масе и времена у мање; 1.4.3. користи различите	2.3.1. одреди суплементне и комплементне углове, упоредне и унакрсне углове; рачуна са њима ако су изражени у целим степенима; 2.4.1. пореди величине које су изражене различитим мерним јединицама за дужину и масу; 2.4.3. уме да дату величину исказе приближном вредношћу;	3.3.1. рачуна са угловима укључујући и претварање угаоних мера; закључује користећи особине паралелних и нормалних правих, укључујући углове на трансверзали; 3.4.1 по потреби претвара јединице мере, рачунајући са њима; 3.4.2. процени и заокружи дате податке и рачуна са таквим приближним вредностима; изражава оцену грешке (нпр. мање од 1 динар, 1cm,1 g);

		апоене новца; 1.4.4. при мерењу одабере одговарајућу мерну јединицу;		
		заокружује величине исказане датом мером;		
РАЗЛОМЦИ (опште, децимални запис, процентни запис)	-фронтални -индивидуални -рад у пару -групни -мултимедијална настава - припрема за угледни час - припрема за тематске недеље	1.1.1. уме да прочита и запише различите врсте бројева (природне, целе, рационалне); 1.1.2. преводи децимални запис броја у разломак и обратно; 1.1.3. пореди по величини бројеве истог записа, помажући се сликом кад је то потребно; 1.1.4. изврши једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа, помажући се сликом кад је то потребно (у случају сабирања и одузимања разломака само са истим имениоцем); рачуна, на пример $1/5$ од n , где је n дати природан број;	2.1.1. упореди по величини разломке записане у различитим облицима; 2.1.2. одреди супротан број, реципрочну вредност и апсолутну вредност броја; израчуна вредност једноставнијег израза са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући ослобађање од заграда, са бројевима истог записа; 2.1.4. користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама; 2.2.5. користи једначине у једноставним текстуалним задацима;	3.1.1. уме да одреди вредност сложенијег бројевног израза; 3.1.3. уме да користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама; 3.2.5. користи једначине и неједначине решавајући и сложеније текстуалне задатке.
ОСНА СИМЕТРИЈА (симетрала дужи и угла, нормала)	-фронтални -индивидуални -мултимедијална настава	1.3.6. интуитивно схвата појам подударних фигура (кретањем до преклапања);	2.3.6. уочи осносиметричне фигуре и уме да одреди осу симетрије (нпр. паралелност и једнакост страница паралелограма);	-

БИОЛОГИЈА

Циљеви допунске наставе су:

Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, откланњања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

НАСТАВНА ТЕМА	НАЧИНИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ (СТАНДАРДИ)		
		ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
Особине живих бића и разноврсност живог света	-рад на тексту -демонстрација сликом, графиком, шемом и компјутером, -провера и примена знања	1.1.1 уме да наведе основне карактеристике живог света 1.1.2 разликује живу и неживу природу у непосредном окружењу и у типичним случајевима 1.1.3 препознаје основне сличности и разлике у изгледу и понашању биљака и животиња 1.1.4 уме да наведе називе пет царстава и познаје типичне представнике истих 1.2.1 зна да су најмањи организми саграђени од једне ћелије у којој се одвијају сви карактеристични животни процеси и зна основне карактеристике грађе такве ћелије 1.2.3 зна основне карактеристике грађе биљака, и основне функције које се обављају на нивоу организма		
Биљке-грађа и животни процеси	-рад на тексту -демонстрација сликом, графиком, шемом и компјутером, -провера и примена знања	1.2.3 зна основне карактеристике грађе биљака, и основне функције које се обављају на нивоу организма 1.2.4 познаје основну организацију органа у којима се одвијају различити животни процеси 1.2.5 разуме да је за живот неопходна енергија коју организми обезбеђују исхраном 1.2.6 разуме да су поједини процеси заједнички за сва жива бића (дисање, надражљивост, покретљивост, растење, развиће, размножавање) 1.3.1 разуме да јединка једне врсте даје потомке исте врсте 1.3.2 зна основне појмове о процесима размножавања		
Разноврсност биљака, значај и заштита	-рад на тексту -демонстрација сликом, графиком, шемом и компјутером, -провера и примена знања	1.3.1 разуме да јединка једне врсте даје потомке исте врсте 1.3.2 зна основне појмове о процесима размножавања		
Царство гљива	-рад на тексту -демонстрација	1.2.3 зна основне карактеристике грађе гљива, и основне функције које се обављају на нивоу организма		

	сликом, графиком, шемом и компјутером,			
--	--	--	--	--

ДОДАТНА НАСТАВА

СРПСКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНА ТЕМА	НАЧИНИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ (СТАНДАРДИ)		
		ОСНОВНИ	СРЕДЊИ	НАПРЕДНИ
Језик: - Граматика: *падежи *врсте речи *глаголи Књижевност	Индивидуални, фронтални, разговор, рад у пару, групни, метода рада на тексту			-именује и одређује службу падежа у реченици -познавање свих десет врста речи (на тексту) -познавање глагола и њиховог значења -читање и анализа књижевних дела по избору

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

За додатни рад се одређују даровити ученици и посебних интересовања за енглески језик. Ангажоване ученике стога треба стимулирати (похвале, награде, интерна школска такмичења у циљу припрема за општинско, окружно и републичко такмичење које се организује само за ученике осмог разреда) и постепено их увести у области професионалне оријентације ка широком пољу делатности које пружа знање енглеског језика.

НАСТАВНА ТЕМА И САДРЖАЈ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА
ГРАМАТИКА <u>глаголски облици</u> (Садашње просто време, Садашње трајно време, Прошло просто време, Будуће просто време, Садашњи перфекат) <u>модални глаголи</u> (can, must, mustn't) <u>изрази са have</u> <u>множина и број именица</u> <u>придеви</u> (компаративи и присвојни придеви) <u>Заменице</u> (упитне и заменице у служби објекта) <u>Предлози за место и време</u> (now, at the moment, always, usually, never) <u>Именице</u> (коришћење истих рецептивно и продуктивно) Бројиве и небројиве именице – (rain, water, season, year) Множина именица на (y, f, fe – body, shelf, wife) Саксонски генитив са именицом у множини	Интерактивно учење, кооперативно учење ТПР- слушање и реаговање на инструкције наставника или са аудио траке Певање у групи, мануелне активности Вежбе слушања, и говорне активности Симулација ситуација Коришћење израза код представљања Упознавање са новим градивом помоћу слика активности Реаговања на упутства презентација наставних садржаја интерактивно учење препознавање и примена граматичких садржаја рад у пару групни рад на задату тему израда пројеката израда панона	-препознавање на елементарном нивоу гласовне структуре језика који учи -разумевање текстова и упутстава и реаговање на одговарајући начин - разуме везу између сопственог залагања и постигнућа у језичким активностима, - уочава сличности и разлике између матерњег и страног језика који учи, - покушава да одгонетне значење на основу контекста и проверава питајући неког ко добро зна (друга, наставника) - обраћа пажњу на речи и изразе који се више пута понављају, као и на наслове и поднасловне у писаним текстовима, - обраћа пажњу на гестове и мимику у усменим текстовима, илустрације и друге визуелне елементе, - уколико не зна појам на страном језику, покушава да је изрази мимиком док не добије помоћ од друга или

<p>(правилна и неправилна множина) – a girls' basketball team</p> <p><u>Члан (одређени и неодређени члан)</u></p> <p>у изразима / Have a party; Go for a walk)</p> <p>нулти члан</p> <p>(уз доба дана: at noon, at midnight)</p> <p>годишња доба: in spring, in summer)</p> <p><u>Предлози</u></p> <p>Позиција у простору (in, on, at)</p> <p>Правац кретања (to, over)</p> <p>Време (at 10 o'clock, in March)</p> <p>Доба дана(at noon)</p> <p>Порекло (from England)</p> <p>Средство (with a pen)</p> <p>Намена (for children)</p>	<p>приближавање граматичких садржаја из угла свакодневнице</p> <p>утврђивање и систематизација путем штампаног материјала, радне свеске и мини тестова</p> <p>квиз</p> <p>корелација и позивање на стечено знање из граматике матерњег језика</p> <p>начини реализације уз помоћ визуелног и аудио материјала</p>	<p>наставника,</p> <p>-интерпретација и практична примена стечених знања</p> <p>-</p> <p>упознавање , представљање себе и других</p> <p>-изражавање припадности</p> <p>--исказивање једноставне усмене поруке;</p> <p>-савладавање технике читања;</p> <p>- описи појмова;</p> <p>- лексика,</p> <p>- нови граматички појмови унутар познате реченице</p> <p>- комуникација,</p>
<p>ВОКАБУЛАР И ИЗГОВОР</p> <p>Вођење сопственог речника</p> <p>(писање нових речи по новим насловима и текстовима који се изучавају)</p> <p><u>Подела по врстама речи</u></p> <p>Глаголи (инфинитив, прошло време, партицип)</p> <p>Именице</p> <p>Придеви</p> <p>Предлози</p> <p>Упитне речи</p>	<p>слушање и реаговање на упутства наставника или са аудио траке</p> <p>драмска игра, рад у пару</p> <p>симулација ситуација, рад на групном пројекту</p> <p>симулација дијалога</p> <p>именовање научених појмова и израза уз често групно понављање</p> <p>читање наглас</p> <p>вежбе са акцентовањем</p> <p>вођење сопственог речника</p> <p>провера речи</p> <p>рад у пару (дијалог)</p> <p>- вежбања са захтевом отклањања грешке</p>	<p>- Уме да нађе задату реч на страном језику у свом речнику или у штампаном издању,</p> <p>- Уме да нађе синоним задате речи на страном језику,</p> <p>- Тражи одговарајући израз са матерњег на израз у страном језику</p>
<p>ЧИТАЊЕ И СЛУШАЊЕ СА РАЗУМЕВАЊЕМ</p> <p><u>Гледање видео материјала са енглеским поднасловом (филмови, цртани филмови, видео записи – историја, географија) (додатни материјал)</u></p> <p>Краћи дијалози до 7 реплика</p> <p>(питања и одговори)</p> <p>Издавање кључних информација после слушања текста</p> <p>Разумевање и одговарање на усмене поруке (давање наредбе или извршавање)</p>	<p>примена аудио и видео записа</p> <p>индивидуална и групна анализа текста</p> <p>припрема кратких питања у вези са прочитаним или одслушаним текстом</p> <p>препричавање прочитаног текста</p> <p>вежбе слушања, повезивање предмета са сликом</p> <p>израда постера на задату тему</p> <p>поступање по датом задатку</p>	<p>- Правилно изговара страну реч,</p> <p>- Разуме разлику између сличних вокала, консонаната или дифтонга,</p> <p>- Уз помоћ наставника континуирано ради на усвајању и примени општих стратегија учења (генерализација, индукција, дедукција, инференција и позитивни трансфер)</p> <p>- покушава да употреби реч сличног значења или приближног уместо непознате.</p>
<p>ПИСАЊЕ И ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ</p> <p><u>Попуњавање текстова (песма из уџбеника, упитник...)</u></p> <p><u>Тестови (граматичке целине, вокабулар)</u></p> <p><u>Квизови и анкете (online или на часу)</u></p>	<p>кратки описи</p> <p>диктати</p> <p>преписивање текстова</p> <p>правила интерпункције и правописа</p> <p>коришћење интернета и других средстава писмене комуникације</p>	<p>- Правилно пише страну реч,</p> <p>- Уме да у писаној форми изражава краће садржаје у вези са темама предвиђеним наставним програмом, поштујући правила писаног кода,</p> <p>- Уме да попуњава краћу анкету везану за обим вокабулара који поседује,</p>

	подстицање креативности кроз писање кратких песама и прича - игрица размене писаних порука	- Уме да попуњава реченицу везану за познату фразу, - Уме да попуњава реченицу везану за граматичку целину која се изучава
КОНВЕРЗАЦИЈА Драматизација (скечеви везани за претходно учену целину) Асистирање наставнику на часовима допунске наставе – Вршњачка едукација (PEER Education) – уручивање тестова, објашњавање на енглеском, давање примера о начину одговарања ...	коришћење припремљеног текста за разговор, коришћење интернета у сврху тражење фотографија и текста на задату тему рад у Power Point-у, припрема питања и одговора уз консултацију са наставником	Представљање себе и других , Идентификација и именовање особа, објеката, делова тела, животиња... Разумевање и давање једноставних упутстава и команди, Молбе и изрази захвалности, Исказивање просторних односа и величина (I am going to..., I come from..., It is on the left...) Именовање активности у вези са темом, Тражење и давање обавештења о времену на часовнику.

ИСТОРИЈА

Додатна настава из историје се организује за ученике петог , шестог, седмог и осмог разреда и остварује се са по 36 часова, односно са по 1 часом недељно, кроз следеће активности:

НАСТАВНА ТЕМА	НАЧИНИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ (СТАНДАРДИ)		
		основни	средњи	напредни
Увод; Рачунање времена 2	Увежбавање стечених знања везаних за рачунање времена задавањем тежих задатака (по хришћанском, муслиманском, грчком, византијском, римском календару)		Налази се у школском програму	Налази се у школском програму
Сналажење на историјској карти (Египат, Грчка, Крит Рим, римске провинције на Балкану, Винча, Старчево, Лепенски Вир, Средоземно море, Дунав, освајање Александра Македонског) 2	Примењују и користе историјски атлас, проналазе, задате појмове на карти, сналазе се, читају ознаке...		Налази се у школском програму	Налази се у школском програму
Уметност Старе Грчке и Рима, познате личности Старог века 2	Рад у пару, групни, индивидуални		Налази се у школском програму	Налази се у школском програму
Занимљива историја	Индивидуални, групни,		Налази се у школском програму	Налази се у школском програму

ГЕОГРАФИЈА

НАСТАВНА ТЕМА	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ (СТАНДАРДИ)		
		ОСНОВНИ	СРЕДЊИ	НАПРЕДНИ
УВОД	-разговор -упознавање са радом, средствима за рад и начином остваривања			
ЕЛЕМЕНТИ ФИЗИЧКЕ ГЕОГРАФИЈЕ	-разговор -читање и анализа текстова -прављење паноя			ГЕ 3.2.1. препознаје димензије Земље и објашњава последице Земљиног облика
КАРТОГРАФИЈА	-разговор -оспособљавање за прецизно одређивање координата(гш, гд)			ГЕ 3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница - објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте
ПЛАНЕТА ЗЕМЉА	-разговор -оспособљавање за самостално препознавање дејства сила Земље			ГЕ.3.2.2. објашњава физичко географске законитости у географском омотачу и наводи мере за његову заштиту обнову и унапређивање

МАТЕМАТИКА

НАСТАВНА ТЕМА	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ (СТАНДАРДИ)		
		основни	средњи	напредни
ДЕЉИВОСТ БРОЈЕВА Бинарни бројни систем	-фронтални -индивидуални -рад у пару			3.1.2. оперише са појмом дељивости у проблемским ситуацијама;
СКУПОВИ Скупови; решавање текстуалних задатака применом Веновог дијаграма	-фронтални -индивидуални -групни			-
СКУПОВИ ТАЧАКА	-фронтални			-

<p>Геометријске фигуре као скупови тачака, логичке операције у унији, пресеку и разлици Права и кружница, конструкти вни задаци</p>	<p>-индивидуални -мултимедијална настава</p>			
<p>Дијаграми и њихова примена у решавању математичких проблема, метод дужи</p>	<p>-фронтални -индивидуални -припрема за угледни час</p>			<p>3.3.1. рачуна са угловима укључујући и претварање угаоних мера; закључује користећи особине паралелних и нормалних правих, укључујући углове на трансверзали; 3.4.1 по потреби претвара јединице мере, рачунајући са њима; 3.4.2. процени и заокружи дате податке и рачуна са таквим приближним вредностима; изражава оцену грешке (нпр. мање од 1 динар, 1cm, 1 g);</p>
<p>РАЗЛОМЦИ Рационални поступци при рачунању, одабрани задаци Разломци, одабрани задаци Процентни рачун</p>	<p>-фронтални -индивидуални -рад у пару -групни -мултимедијална настава - припрема за угледни час - припрема за тематске недеље</p>			<p>3.1.1. уме да одреди вредност сложенијег бројевног израза; 3.1.3. уме да користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама; 3.2.5. користи једначине и неједначине решавајући и сложеније текстуалне задатке.</p>
<p>ОСНА СИМЕТРИЈА Конструкција пресавијањем папира Одабрани конструктивни задаци-примена изометријских трансформација</p>	<p>-фронтални -индивидуални -мултимедијална настава</p>			<p>-</p>
<p>Одабрани задаци са такмичења</p>	<p>-фронтални -индивидуални -рад у пару -групни</p>			<p>-</p>
<p>Задаци логично- комбинаторне природе</p>	<p>-фронтални -индивидуални -рад у пару</p>			<p>-</p>

БИОЛОГИЈА**Циљеви додатног рада:**

Додатни рад се организује за ученике који показују веће интересовање и жељу за новим сазнањима која превазилазе оквире предвиђене планом и програмом, са циљем повезивања и примене науке у свакодневном животу.

НАСТАВНА ТЕМА	НАЧИНИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ (СТАНДАРДИ)		
		ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
Особине живих бића и разноврсност живог света	-практичан рад -ПП презентације -демонстрација графиком или шемом -провера и примена знања		2.1.3 познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа кола/класе 2.1.4 уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у околностима када делује мањи број чинилаца на типичне заједнице живих бића или организме	3.1.1 примењује критеријуме за разликовање живог од неживог у граничним случајевима и у атипичним примерима (вируси, делови организама, плодови и сл.) 3.1.2 уме да објасни зашто је нешто класификовано као живо или као неживо 3.1.3 разуме критеријуме по којима се разликују биљке и животиње и уме да их примени у атипичним случајевима 3.1.4 познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа класе/реда најважнијих група 3.2.2 разуме морфолошку повезаност појединих нивоа организације и њихову међусобну функционалну условљеност
Биљке-грађа и животни процеси	-практичан рад -ПП презентације -демонстрација графиком или шемом -провера и примена знања		2.2.4 разуме да је за живот неопходна енергија која се производи, складишти и одаје у специфичним процесима у ћелији и да се то назива метаболизам 2.2.5 разуме да биљне ћелије, захваљујући специфичној грађи, могу да везују енергију и стварају (синтетишу) сложене (хранљиве) материје 2.2.6 разуме да и у биљној и у животињској ћелији сложене материје могу да се разграђују, при чему се ослобађа енергија у процесу који се назива дисање 2.3.1 разуме основне разлике између полног и бесполог размножавања 2.3.2 разуме механизам настанка зигота	3.6.1 разуме значај и уме самостално да реализује систематско и дуготрајно прикупљање података 3.6.2 уме да осмисли једноставан протокол прикупљања података и формулар за упис резултата 3.6.5 зна, уз одговарајуће навођење наставника, самостално да осмисли, реализује и извести о експерименту на примеру који сам одабере 3.2.4 разуме да је у остваривању карактеристичног понашања неопходна функционална интеграција више система органа и разуме значај такве интеграције понашања за преживљавање 3.2.5 разуме сличности и разлике у интеграцији грађе и функције јединке током животног циклуса

Разноврсност биљака, значај и заштита	-практичан рад -ПП презентације -демонстрација графиком или шемом -провера и примена знања		2.4.9 разуме значај природних добара у заштити природе (националних паркова, природних резервата, ботаничких башта, зоо-вртова)	3.2.3 разуме узроке развоја и усложњавања грађе и функције током еволуције
Царство гљива	-практичан рад -ПП презентације -провера и примена знања			3.2.5 разуме сличности и разлике у интеграцији грађе и функције јединке током животног циклуса

Д. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО - ВАСПИТНОГ РАДА - ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ

Време реализације	Активности/теме	Начин реализације:	Носиоци реализације
-септембар	Упознавање ученика са правилима понашања у школи Усклађивање ставова породице и школе везаних за васпитање ученика Организовање индивидуалних разговора Сређивање педагошке документације	-разговор -дискусија -евиденција у дневнику	-одељењски старешина -ученици -родитељи
-октобар	Упознавање својих и потреба других Изражавање сопствених и разумевање туђих осећања Организовање индивидуалних разговора Сређивање педагошке документације	-разговор -дискусија	-одељењски старешина -ученици -стручни сарадник
-новембар	Развијање толеранције на различите ставове, особине и потребе Грађење сарадничког односа у групи (разреду) Анализа успеха на крају I класификационог периода Сређивање педагошке документације	-разговор -евиденција у Дневнику рада	-одељењски старешина -ученици -стручни сарадник
-децембар	Решавање проблема Подршка и значај социјалне групе у превазилажењу личних проблема Подршка и значај социјалне групе у превазилажењу личних проблема Сређивање педагошке документације	-разговор -дискусија -евиденција у Дневнику рада	-одељењски старешина -ученици -стручни сарадник
-јануар	Обележавање Дана Светог Саве Проблеми у учењу и савлађивању знања – грађење модела за превазилажење	-разговор	-одељењски старешина -ученици
-фебруар	Суочавање са неуспехом и грађење модела за његово превазилажење Помоћ ученицима при укључивању у такмичења Разрешавање сукоба	- едукативне радионице -разговор	-изабрани ученици-чланови ученичког парламента -стручни сарадник - сарадници Завода за јавно здравље -одељенски старшина
-март	Грађење и јачање личних вредности и ставова Праћење ученика на такмичењима Сређивање педагошке документације Развој сарадничке комуникације у разреду (активно слушање других)	-едукативна радионица -разговор -евиденција у дневнику рада	-одељењски старешина -стручни сарадник
-април	Анализа успеха на крају III класификационог периода Стресогене животне ситуације Учење и изградња одбрамбених механизма за превазилажење стреса	-разговор -дискусија- -презентација -евиденција у дневнику	-ученици -одељенски старешина -стручни сарадник

	Организовање родитељског састанка		
-мај	Организовање и извођење екскурзије Ризична понашања (пушење, алкохолизам, наркоманија) Учење вредносних судова. Сређивање педагошке документације	-чишћење учионице -разговор -договор	- ученици -одељенски старешина -родитељи
-јун	Анализа успеха на крају школске године Анализа рада одељенског старешине Сређивање педагошке документације	-разговор -дискусија	-ученици -одељенски старешина